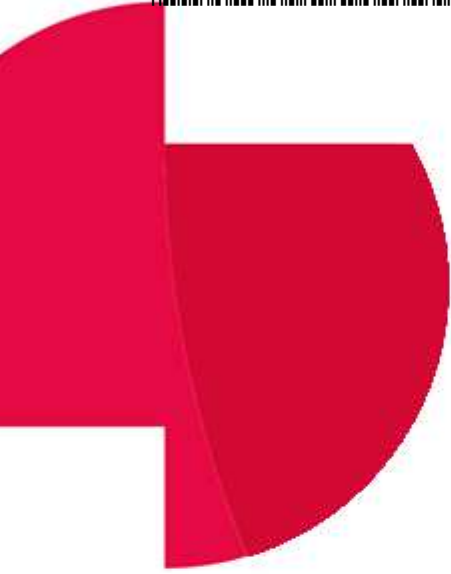

Ons nummer: O23.002180

Bestuursrapportage

juli, augustus, september 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programma 1: Sociaal	4
3	Programma 2: Ruimte.....	15
4	Programma 3: Bestuur	27
5	Overzichten	35
6	Mutaties reserves	36
7	Paragrafen	37
8	Ontwikkelfonds en overige projecten.....	38
8.1	Ontwikkelfonds	38
8.2	Financieel overzicht Ontwikkelfonds	43
8.3	Overige majeure projecten.....	44
9	Financiële mutaties	46
9.1	Voorgestelde (mutaties in) kredieten.....	46
9.2	Voorgestelde begrotingswijzigingen	50
9.3	Voorstel overheveling incidentele bedragen Actualisatie begroting 2023 naar 2024	58
10	Ombuigingsmonitor.....	59

1 Inleiding

Aanbieding bestuursrapportage

Bijgaand ontvangt u de Bestuursrapportage juli, augustus, september 2023.

- In deze berap rapporteren we over afwijkingen bij speerpunten en projecten. De speerpunten zijn afkomstig vanuit de Programmabegroting 2023. Daar waar er nieuwe zaken zijn die interessant zijn voor de raad, worden deze ook gemeld. Nieuwe teksten bij speerpunten en projecten zijn in **groene tekst** aangegeven.
- Via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023 zijn specifieke middelen toegekend voor de komende jaren. Waar mogelijk zijn deze middelen vermeld bij de overeenkomstige speerpunten, bij de projecten of bij de paragrafen.
- Deze bestuursrapportage bevat 11 mutaties in kredieten. Deze hebben een negatief effect op de reserves van € 0,3 miljoen.
- Deze bestuursrapportage bevat 28 begrotingswijzigingen. Deze begrotingswijzigingen geven in totaal een nadeel van ca. € 5 miljoen.

Leeswijzer afwijkingen

We rapporteren steeds op drie onderdelen. Hierbij gebruiken we de volgende icoontjes:

Voor Inhoud: 	Voor Financiën: 	Voor Planning:
--	---	--

Per onderdeel kennen we een kleur toe. De kleuren hebben de volgende betekenis:

Alles ligt op schema. 	Er dreigen afwijkingen. 	Er zijn afwijkingen.
--	--	---

Mutaties t.o.v. de vorige rapportage markeren we met een Δ (verbetering) of een ∇ (verslechtering). Bij Financiën is de rapportage van de afwijking ten opzichte van de begroting. Tekstuele mutaties in de programma's en bij de projectrapportage geven we weer in groene kleur.

Prognose resultaat

			(bedragen x € 1.000)
Totaal saldo baten en lasten			
Programma	Stand begroting	Verwachting einde jaar	Verwachte afwijkingen
Programma 1 - Sociaal	-133.460	-137.079	-3.619
Programma 2 - Ruimte	-39.951	-41.298	-1.347
Programma 3 - Bestuur	-15.590	-15.863	-273
Overzichten	180.886	180.878	-8
Mutaties reserves	10.199	10.413	214
Totaal saldo baten en lasten	2.083	-2.950	-5.033

In de Programmabegroting 2023 is voor 2023 een nadelig saldo begroot van € 12,6 miljoen. De op 2 februari vastgestelde Actualisatie van de Programmabegroting 2023 gaf een verbetering van het begrote saldo van € 2,6 miljoen. De vorige bestuursrapportages gaven een nadeel op de exploitatie van € 555.000. Daardoor is het begrote saldo veranderd in € 10,5 miljoen nadelig.

Deze bestuursrapportage geeft een nadeel van € 5.033.000. Het begrote saldo verandert in € 15,5 miljoen nadelig.

2 Programma 1: Sociaal

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Onderwijs				
1.	Opstellen IHP				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Opstellen nieuw huisvestingsplan	-40	0	0	0
	Indexeren investeringsprogramma onderwijshuisvesting	-37	-46	-55	-64
	<u>Toelichting:</u> We stellen samen met de schoolbesturen een nieuw toekomstbestendig Integraal Huisvestingsplan (IHP) op voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. We worden daarbij ondersteund door een externe partij. De gegunde partij is een specialist met ervaring in de regio, waarin ook de schoolbesturen hun vertrouwen hebben uitgesproken. We kiezen voor een zorgvuldig proces, dit kost tijd. We verwachten de uitkomst te kunnen delen met de raad in het tweede kwartaal van 2024.				
2.	Integrale Kindaanpak				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<u>Toelichting:</u> Om kinderen gelijke kansen te bieden is het belangrijk dat opvang, onderwijs, zorg, sport en cultuur voor kinderen goed op elkaar aansluiten. Samen met de partners werken we aan een Integrale Kind Aanpak. De aanjager IKA heeft ondersteund bij de doorontwikkeling aan de bestaande IKA's en de uitbreiding van startende IKA's. De nieuwe subsidieregeling IKA is per 1 februari gepubliceerd. Daarnaast is de inzet van schoolmaatschappelijk werkers geïntensiveerd.				
3.	Opstellen en uitvoeren Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Doorgaan met de weekend- en zomerschool	-42	-50	-50	-50
	<u>Toelichting:</u> We gaan voor gelijke kansen voor alle kinderen. We willen dat kinderen op een dusdanige manier worden gestimuleerd in hun ontwikkeling, dat zij later op een bij hen passende manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarom steken we vroeg in door middel van Voor- en Vroegschoolse Educatie, versterken van de doorgaande ontwikkelijn van voorschool naar vroegschool, gezinsgerichte programma's en andere activiteiten om de kinderen een goede start te bieden voor een ononderbroken schoolloopbaan. Het onderwijsachterstandenbeleid 2018-2022 (GOAB) is geëvalueerd met partners uit kinderopvangorganisaties, het onderwijs en de werkgroep Integrale Kind Aanpak. Vanuit de evaluatie zijn bestaande en nieuwe speerpunten geformuleerd. Wat werkt, dat zetten we voort. Wat beter kan, daar zijn we over in gesprek om te komen tot een onderwijsachterstandenbeleid dat mogelijkheden en perspectief biedt om actief te bouwen aan de toekomst en te investeren in onze jeugd.				

Het is niet haalbaar om het onderwijsachterstandenbeleid in september 2023 voor te leggen aan de raad. Het opstellen van een nieuw beleidsplan onderwijsachterstandenbeleid vraagt meer tijd, omdat het actualiseren van het onderwijsachterstandenbeleid en het inpassen van het coalitiespeerpunt 'doorontwikkelen integrale kindaanpak' complexer blijkt dan tevoren is ingeschat. Dit wordt verschoven naar het tweede kwartaal van 2024.

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Sport				
4.	Ontwikkelen nieuw sportbeleid				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Investeren in buitensport accommodaties	0	-35	-35	-35
	Bewegen in de Openbare Ruimte	-140	-140	-140	-140
	Keuren buitensport- en speelmogelijkheden	-55	-55	-55	-55
	Motie Sportmiddelen	-100	-100	-100	-100
	<u>Toelichting:</u>				
	Er wordt gewerkt aan een herijking van het sportbeleid (2024+). Belangrijke speerpunten zijn:				
	1. Alle inwoners in beweging; met aandacht voor kwetsbare doelgroepen en inzetten op sociaal, veilige, gezonde en inclusieve sportomgeving.				
	2. Toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties: waar ingezet wordt op kwalitatief hoogwaardige accommodaties en multifunctioneel gebruik, het versterken van sporten, bewegen en spelen in openbare ruimte en inzetten op veilige en toegankelijke sportomgeving.				
	3. Versterken van de waarde van sport en bewegen: met versterken van de sociaaleconomische waarde en de economische waarde als het gaat om evenementen, regio- en citymarketing en topsport en talentontwikkeling.				
	Op 29 november is een informerende bijeenkomst gepland voor het sport- en cultuurbeleid. De planning is om het sportbeleid in december 2023 op te leveren.				
	Naast het ontwikkelen van nieuw sportbeleid is de regeling sporthulpmiddelen in werking getreden en staat open voor het subsidieaanvragen. Na een jaar zal een evaluatie van de regeling plaatsvinden. De raad wordt hierover via een actieve info geïnformeerd.				
	Ook de subsidieregeling Bewegen in de Openbare Ruimte staat open voor het aanvragen van subsidie.				
5.	Sporthart Bolsward				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<u>Toelichting:</u>				
	Ter concretisering van de gebiedsvisie heeft Werkgroep Groene Sporthart Bolsward een plan van aanpak gemaakt met verschillende scenario's voor de ontwikkeling van het sportpark. Het plan van aanpak is tot stand gekomen in samenspraak met meer dan 20 lokale organisaties. Wij hebben een besluit genomen over vervolgstappen, waaronder de financiële uitwerking. Deze is complex en vraagt meer aandacht om tot besluitvorming in de raad over te gaan. De gedane toezegging om in mei een raadsvoorstel te hebben is niet haalbaar. Bouwen in de centrale zoekzone van het Groene Hart, betekent het verlies van een volwaardig voetbalveld. Wij zijn in overleg met de voetbalverenigingen over compensatie van dit veld. De uitwerking hiervan komt dit voorjaar in de raad via de notitie kunstgras.				

De financiële uitwerking van het plan van aanpak van de werkgroep Groene Sporthart Bolsward is complex. Daarom is belangrijk dat de werkgroep Groene Sporthart Bolsward eerst inzage geeft in de financiële haalbaarheid van haar plan. Om één en ander inzichtelijk te maken heeft de werkgroep de hulp ingeroepen van Maatschappelijk financieren uit Arnhem. Daarnaast heeft de gemeente een projectmanager aangesteld om het plan van de werkgroep in en bredere gemeentelijke context te kunnen begeleiden. Bij de vaststelling van de Gebiedsvisie “Het Groene Hart van Bolsward” is uitgesproken om aandacht te besteden aan het verbinden van het fysieke domein met het sociale domein. Hier liggen naar het oordeel van het college namelijk kansen en kunnen naar verwachting ook kwalitatieve en financiële voordelen worden behaald. Immers beleidsdoelen van het sociaal domein kunnen in nauwe samenwerking van de Mienskip beter worden behaald als er een breed maatschappelijk draagvlak is. De werkgroep geeft aan dat dit draagvlak bij hen zeker aanwezig is.

Gezien de kansen die liggen in de Centrale zoekzone van de Gebiedsvisie het Groene Hart van Bolsward is besloten om ‘Het Groene Sporthart Bolsward’ op te nemen in de aanvraag om een Regiodeal. Wij hebben het financieringsvoorstel van de Werkgroep Groene Sporthart Bolsward, opgesteld door Maatschappelijk financieren uit Arnhem ontvangen en beoordeeld. We hebben vastgesteld dat er nog enkele uitdagingen zijn waarmee de gemeente en de Werkgroep aan de slag moeten. Wij streven er naar nog dit jaar te komen met een actieve info met de stand van zaken.

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Cultuur				
6.	Uitvoering museumbeleid				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Ondersteunen van kunst en cultuur en musea	0	0	-410	-370
	Ondersteunen van de samenwerking van onze musea	-8	-8	-8	-8
	<u>Toelichting:</u> We voeren het vastgestelde museumbeleid (maart 2022) uit. Op 30 mei heeft het college de concept subsidieregeling vastgesteld. We herijken de subsidieregeling voor musea, zodat deze goed aansluit bij het vastgestelde beleid. De ontwerp subsidieregeling heeft tot en met 1 september 2023 ter inzage gelegen. Hierop zijn 4 reacties binnengekomen. Momenteel zijn we deze reacties aan het verwerken. Daarna stellen wij de regeling definitief vast.				
7.	Aansluiten bij Arcadia				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Aansluiting Arcadia	-75	-75	-75	0
	<u>Toelichting:</u> Arcadia keert iedere drie jaar terug met een cultureel programma. In 2025 wil Súdwest-Fryslân een actieve bijdrage gaan leveren aan Arcadia met een (grotere) culturele manifestatie, passend bij ons DNA en actuele thema's die spelen. We gaan dit in samenwerking met Arcadia, die in de lead is, en onze lokale culturele instellingen en toerismesector verder concretiseren en uitwerken. De voorbereidingen zijn in 2023 gestart. Er is voor de zomer een verkennend gesprek geweest met Arcadia over het thema voor Súdwest-Fryslân. Om de betrokkenheid van verschillende gemeenten rondom Arcadia te versterken wordt door Arcadia in het najaar een bestuurlijk overleg gepland met wethouders van een aantal gemeenten, waaronder Súdwest-Fryslân.				

Het college van gedeputeerde staten is voornemens het beschikbare budget voor Arcadia in de periode 2024-2028 te halveren. In november wordt dit voorstel besproken met de provinciale staten. Het is nog niet bekend wat daarvan de consequenties zijn voor de uitvoering van Arcadia.

8. Toekomstbestendige exploitatie De Tiid

△

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Nu De Tiid operationeel is verschuift de aandacht naar de exploitatiefase. Het onderzoek naar de exploitatie van stichting HCW is in de afrondende fase. In januari 2023 hebben we de definitieve jaarrekening over 2021 ontvangen van de stichting. Daarnaast voeren we gesprekken met de stichting over zowel de huidige financiële situatie als over de begroting voor de komende jaren. Het onderzoek is momenteel in een afrondende fase. Op 28 juni is er een informatieve raadscommissie geweest over de exploitatie van de Stichting HCW.

Het onderzoek naar de exploitatie van Stichting HCW is afgerond. De bevindingen zijn beschreven in de notitie 'Exploitatie Stichting HCW Lang leve 'het huis van verhalen''. Deze notitie is met een voorstel aangeboden aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft op 20 juli 2023 besloten om een aantal maatregelen te nemen om de exploitatie van de Stichting HCW op een gezond niveau te krijgen en te houden. De komende periode worden de maatregelen verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

9. Ontwikkeling nieuw cultuurbeleid 2023-2026

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Het proces om te komen tot een geactualiseerd cultuurbeleid is begin 2023 opgestart. Het proces bevat verschillende bouwstenen waaronder een enquête over cultuur in de gemeente onder inwoners. Deze enquête is ingevuld door ruim 450 respondenten. De resultaten zijn verwerkt in een infographic. Daarnaast zijn verschillende diepte-interviews (intern en extern) gehouden en is er een themabijeenkomst voor het culturele veld georganiseerd (i.s.m. het Cultuurplein SWF) op 30 juni 2023.

De informatie die we hebben verzameld via de enquête, diepte-interviews en de themabijeenkomst heeft input geleverd voor de opstelling van de beleidsnota. Er zijn ideeën en perspectieven vanuit het culturele veld opgehaald, waardoor we een goed inzicht hebben gekregen in de behoeften en verwachtingen op cultureel gebied. De informerende bijeenkomst voor de gemeenteraad, waarin zowel het cultuurbeleid als het sportbeleid worden besproken, is verplaatst naar 29 november 2023.

De planning is om het geactualiseerde cultuurbeleid eind 2023 op te leveren.

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Dichtbij meedoen				
10.	Versterken sociale basis				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Subsidiëren van laagdrempelige activiteiten	-50	-50	-50	-50
	Verhogen waardering mantelzorgers naar 100 euro	-45	-45	-45	-45
	Voorfinancieren SPUK (Preventie)	-140	0	0	0
	Investeren in preventie en vroegtijdige signalering	-25	-25	-25	-25
	<u>Toelichting:</u>				
	<p>We streven naar een samenleving met een sterke sociale samenhang en laagdrempelige toegankelijke voorzieningen waar mensen op elkaar kunnen terugvallen en meedoen in de samenleving. Dit doen we door de sociale basis te versterken. Onder Sociale basis verstaan we activiteiten en voorzieningen waar mensen zonder indicatie aan deel kunnen nemen om elkaar te ontmoeten, te ontspannen, te ontplooiën, maar ook ondersteuning kunnen krijgen. Het betreffen zowel activiteiten georganiseerd door verenigingen als door organisaties als Sociaal Collectief, bibliotheken, kerken etc.</p> <p>We werken op uiteenlopende manieren aan het versterken van de sociale basis voor jong en oud. We noemen een aantal. Door Sociaal Collectief worden diverse activiteiten georganiseerd om de verbinding in de wijk of dorp te versterken. Binnen Welzijn op Recept werken we samen met huisartsen, wijkverpleegkundigen en Sociaal Collectief aan de juiste zorg en ondersteuning voor mensen met psychosociale klachten. De Welzijnscoach van SoCo ondersteunt mensen o.b.v. het concept van positieve gezondheid, zodat inwoners hun welbevinden vergroten. De huisartsen zijn hier enthousiast over. Met Cool Súdwest zetten we in op zinvolle vrije tijdsbesteding en talentontwikkeling. Het aanbod is voor iedere jongere gemakkelijk beschikbaar en is zoveel mogelijk georganiseerd in een sociaal veilige en eigen omgeving. In juni is het Odensehuis in Sneek geopend, een laagdrempelige voorziening voor mensen met geheugenproblemen/beginnende dementie.</p> <p>Over hoe we deze sociale basis kunnen versterken zijn in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) afspraken gemaakt tussen gemeenten en GGD'en zorgverzekeraars en het ministerie. We hebben een aanvraag ingediend bij het Rijk voor de brede SPUK-gelden (=Specifieke Uitkering). Het vereiste Integrale Plan van Aanpak is eind september ingediend.</p> <p>Voor een sterke sociale basis zijn vrijwilligers en mantelzorgers belangrijk. We hebben de mantelzorgwaardering verhoogd naar € 100,--.</p>				
11.	Uitvoeren beleid toekomstbestendige ontmoetingsruimten				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Nieuwbouw Klameare	-60	-60	-198	-198
	Subsidiëren groot onderhoud en verduurzaming	0	-75	-150	-225
	Ondersteunen ontmoetingsplaatsen aandachtswijken en -dorpen	-40	-40	-40	-40
	<u>Toelichting:</u>				
	<p>Onze ontmoetingsruimten zijn een belangrijke plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar laagdrempelige- en preventie activiteiten plaatsvinden. We zijn op diverse onderdelen aan de slag met het investeren in de ontmoetingsruimten. Zo werken we aan toekomstbestendige ontmoetingsruimten door een inhaalslag op groot onderhoud en verduurzaming. Hiervoor wordt op dit moment gewerkt aan een nieuwe subsidieregeling. We zetten in op meervoudig gebruik van de ontmoetingsruimten en ondersteunen de vrijwillige besturen bij exploitatie en</p>				

verduurzaming van het gebouw. Daarbij hebben we extra aandacht voor besturen in aandachtswijken.

Op dit moment inventariseren we zoveel mogelijk de behoefte aan evt. ondersteuning bij besturen van dorpshuizen, MFC's of wijkgebouwen. Dit kan variëren tot het vinden van vrijwilligers, het maken van een plan voor b.v. verduurzaming tot aan het duurzaam inzetten van activiteiten en het realiseren van meer verbinding in de dorpen /wijken. Ondersteuning vindt b.v. plaats via Doarpswurk. Ook vindt er regelmatig afstemming plaats met de dorpen- en wijkencoördinatoren over wat er speelt en leeft. Initiatieven vanuit de dorpen/wijken worden zo goed mogelijk ondersteund.

We zijn bezig om de subsidieregeling voor onderhoud en verduurzaming aan te passen o.a. door twee alternatieven te verkennen en verder uit te werken. Daar zou idealiter een projectleider met specifieke kennis van verduurzaming gebouwen het voortouw in moeten nemen. Die is nog niet gevonden. Hierdoor dreigt er een vertraging.

Op basis van het Omgevingsprogramma Wonen & Zorg is er met woningcorporaties, zorginstellingen, het zorgkantoor, huurdersverenigingen en de adviesraad sociaal domein overeenstemming bereikt over de onderwerpen waarover we afspraken gaan maken betreffende de realisatie en exploitatie van ontmoetingsplaatsen in relatie met wonen & zorg. Het gaat hier veelal om ontmoetingsruimten binnen woon/zorg voorzieningen.

In december 2022 heeft uw raad ingestemd met de realisatie van een nieuwe de Klameare op een andere locatie. Wij hebben een exploitatiesubsidie toegekend voor 2023 en 2024, gedurende de transitieperiode tot aan realisatie van het nieuwe MFC, zodat de exploitatie van de huidige locatie financieel haalbaar is en activiteiten door kunnen blijven gaan.

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Gebiedsgericht werken				
12.	Gebiedsteams dichtbij				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Toelichting:				
	De gebiedsteammedewerkers gaan na een melding altijd voor een eerste gesprek op huisbezoek bij de inwoner en indien nodig ook daarna nog. Dit is de basis van waaruit zij handelen. Daarnaast zijn de schoolmaatschappelijk werkers uit de gebiedsteams aangesloten bij de scholen. Verder maken de gebiedsteams onderdeel uit van het wijkgericht werken waarin huisarts, wijkverpleging, gebiedsteam en de welzijnsmedewerkers samenwerken aan de juiste zorg op de juiste plek voor onze inwoners. Ook worden er, net als voor de coronaperiode, door de gebiedsteams weer inloopsprekuren ingericht in de verschillende kernen. In juni 2023 is hiermee gestart in een huisartsenpraktijk in Workum.				
	Inmiddels zijn de voorbereidingen voor Makkum en Koudum ook in volle gang. Begin oktober starten we in Makkum in het Sûnhûs. Tot slot starten we ook in Koudum, in de Klink. Hier zitten oa ook het Stipepunt en Súdwest Tichtby. De PR wordt geregeld, met daarin vermeld de data van de inloopsprekuren en locaties. Berichtgeving hierover zal met regelmaat herhaald worden in de verschillende media.				
	We gaan eerst ervaring opdoen in de 3 genoemde plaatsen, zodat er een goed fundament ligt om het initiatief verder uit te rollen.				
	Naast dat de gebiedsteams fysiek dichtbij zijn, zijn ze ook dichtbij doordat ze op werkdagen telefonisch bereikbaar van 9.00-17.00 uur en via de website van de gemeente.				

13. Adequaat omgaan met ondersteuningsvragen inwoners

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

De hoofdaanbieders hebben het afgelopen jaar vaak een kortlopende indicatie (6-12 maanden) voor Wmo-begeleiding afgegeven. Dit betekent dat de gebiedsteammedewerkers dit jaar opnieuw moeten beoordelen of de ingezette ondersteuning nog moet worden voortgezet. Nu de vorig jaar extra ingezette capaciteit is afgebouwd, merken we dat de werkvoorraden van de gebiedsteams oplopen. We werken aan een oplossing. Ondertussen houden we aandacht voor de kwetsbare inwoner in goede samenwerking met de hoofdaanbieders. De Centrale Toegang speelt een belangrijke rol in de prioritering van de werkvoorraad. Door het herindiceren en de steeds complexere casussen houden de gebiedsteammedewerkers weinig tijd over om zelf de lichte ondersteuning te bieden. Hier willen we verandering in aanbrengen.

De Centrale Toegang onderzoekt bij een ondersteuningsvraag van de inwoner direct al of de ondersteuning in de omgeving van de inwoner kan plaatsvinden. Er wordt gestreefd naar oplossingen die laagdrempelig en dichtbij zijn. Zodat de inwoner als dat mogelijk is deel kan nemen aan alledaagse activiteiten in de samenleving

Er wordt gewerkt aan de verbetering van de sociale kaart waar per gebied activiteiten en ondersteuning in vermeld staan, waar zonder indicatie aan deelgenomen kan worden. In de praktijk blijkt daar enorme behoefte aan bij de professionals.

We zetten in op drie onderdelen:

- sociale kaart voor professionals waar vooral de activiteiten van de maatschappelijke organisaties staan vermeld,
- een sociale kaart voor de inwoner waar hij alle activiteiten in zijn omgeving kan vinden, zowel op het gebied van welzijn, sport als cultuur.
- Per gebied een whats-appgroep waarin eenmalige activiteiten (muziekoptredens, gezamenlijk eten etc.) verspreid kunnen worden.

Ook zetten we in op training positieve gezondheid voor alle gebiedsteammedewerkers. Als er meer ondersteuning nodig is worden daar vanzelfsprekend de zorgaanbieders bij betrokken.

14. Ontwikkelen gebiedsgericht aanpak

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We gaan onderzoeken hoe we de kwetsbare groepen beter kunnen ondersteunen bij het versterken van de basisvoorwaarden voor een gezond en vitaal leven. We kijken wat de meest voorkomende problemen zijn in een gebied en ontwikkelen hiervoor een gebiedsgerichte aanpak op kleine schaal.

Voor de start van deze lokale aanpak is een data-analyse uitgevoerd om te onderzoeken in welke 4 wijken/ buurten deze aanpak het beste plaats kan vinden. Deze data zal met de samenwerkingspartners, waar onder gebiedsteam, Soco en GGD besproken worden om hier meer 'kleur aan te geven' en zo een goede keuze voor de gebieden van de aanpak te maken. Er is een projectleider geworven bij Sociaal Collectief die de lokale wijkaanpakken gaat aanjagen, deze start mei/ juni 2023.

Met de gebiedsgerichte aanpak willen we een beweging in gang zetten om meer positieve gezondheid in de dorpen/wijken te brengen. We sluiten aan bij de leefwereld van de inwoners, nodigen hen uit om aan de slag te gaan met dat wat voor hen het meest urgent is. Waarbij het

eigenaarschap bij de inwoners blijft en zij zelf een actieve rol vervullen, zowel individueel als ook collectief (inwoners met elkaar). We werken daarnaast aan een gezonde omgeving van de inwoners in de wijk: zowel de fysieke omgeving als de sociale omgeving. Hierbij horen ook de professionals in de wijk en de publieke- en private partijen. De uitvoering van de dorp/wijkaanpak is daarmee tweeledig. Enerzijds wordt gewerkt mét de inwoners uit de gekozen dorpen/wijken aan méér positieve gezondheid en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Dit betreft een persoonsgerichte benadering. Anderzijds is onderdeel van de dorp/wijkaanpak om de samenwerking met en tussen organisaties die met inwoners samenwerken te optimaliseren. Deze acties worden tegelijkertijd worden opgepakt. Vanaf september 2023 zijn we begonnen we met een lokale aanpak in Bolsward Noord.

15. Intensiveren aanpak Zorg en Veiligheid

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We intensiveren de aanpak en de samenwerking tussen partners als het gaat om casuïstiek op het snijvlak van het sociaal domein en zorg en veiligheid. Dit doen we door het organiseren van een structureel overleg voor complexe casuïstiek. De aanpak Zorg & Veiligheid wordt in de maanden mei en juni onder de aandacht gebracht bij externe partners en collega's om de werkwijze te borgen in de organisatie. Er is een vaste kern collega's gevormd die deel uitmaakt van het overleg. Omdat het overleg een vaste structuur krijgt is het van belang dat de privacy gewaarborgd is. Daarom sluiten we een convenant met alle deelnemende partijen. Dit convenant zit in de afrondende fase.

Nr. Speerpunt

Hoofdtakveld Lichte en Specialistische ondersteuning

16. Ontwikkelen collectieve onderwijs-zorg-arrangementen

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Investeren in preventie en vroegtijdige signalering	-100	0	0	0

Toelichting:

Sommige kinderen en/of jongeren hebben naast ondersteuning in het onderwijs ook jeugdhulp en/of zorg nodig om naar school te kunnen gaan en dan ook het liefst op school. De kinderen en/of jongeren krijgen in een kleine groep een gecombineerde aanpak van onderwijs en jeugdhulp. Op deze manier willen we voorkomen dat kinderen de school verlaten, een langere tijd nauwelijks of geen onderwijs krijgen en/of in meer intensieve zorgtrajecten terecht komen. In het eerste kwartaal is de pilot met de inzet van jeugdhulp op school op SBO WetterWille van start gegaan. In het tweede kwartaal is ook de tweede pilot van start gegaan. Dit betreft de cofinanciering van een onderwijzorgklas van Samenwerkingsverband VO Fultura, Renn4 en gemeente Súdwest-Fryslân. De klas is voor jongeren die ernstig vastlopen binnen de school van herkomst en er geen alternatief passend onderwijsaanbod is of wanneer een leerling thuiszit en de stap terug naar een schoolse setting moet maken. Beiden betreffen een unieke en belangrijke samenwerking tussen passend onderwijs en jeugdhulp en welke gezien kunnen worden als voorbeeld voor gemeenten in de regio en de provincie.

17. Ontwikkelen en organiseren lichte ondersteuning Jeugd

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Investeren in praktijkondersteuners GGZ Jeugd	-25	-50	-25	0

Toelichting:

Op 1 januari 2024 treedt de nieuwe inkoop Jeugd van de Friese gemeenten (via Sociaal Domein Fryslân) in werking voor de specialistische en hoog specialistische ondersteuning. Vanaf dat moment is de gemeente verantwoordelijk om lichte ondersteuning en complementaire ondersteuning, zoals creatieve therapie en rouwverwerking, zelf te organiseren. We zijn aan het onderzoeken hoe we dit willen organiseren, onder andere door te kijken wat onze gebiedsteammedewerkers zelf kunnen bieden. We hebben een uitvraag gedaan bij de gebiedsteammedewerkers welke hulpverleningsmethodieken ze zelf beheersen.

Als in 2024 lichte of complementaire ondersteuning van een zorgaanbieder moet worden ingezet zullen we dit in eerste instantie op cliëntniveau inkopen bij de betreffende zorgaanbieder, met een lokale maatwerkovereenkomst. We kunnen nu nog geen lokale inkoop starten voor lichte en complementaire ondersteuning omdat we vanuit onze cliëntsystemen geen compleet beeld kunnen krijgen van het aantal lichte hulpvragen dat volgend jaar onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. Daarvoor zouden alle dossiers handmatig moeten worden bekeken en beoordeeld. We onderzoeken of het mogelijk is en wat er nodig is om deze gegevens eenvoudiger uit de systemen te halen. In 2024 monitoren we het aantal en de aard van de hulpvragen dat in aanmerking komt voor lichte en complementaire ondersteuning, zodat we de eigen inkoop en inzet van de gebiedsteams passend bij de vraag kunnen organiseren.

Door de nieuwe inkoop Jeugd hebben diverse zorgaanbieders per 1 januari 2024 geen contract meer met SDF. Vanuit de hoofdaannemer-onderraannemer constructie kunnen zij eventueel ingehuurd worden door een zorgaanbieder die wel gecontracteerd is voor (hoog)specialistische ondersteuning. We monitoren dit vanaf januari 2024.

We hebben een overzicht gemaakt van alle lichte ondersteuning die binnen onze gemeente door voorliggende maatschappelijke partners wordt geboden, zoals rouwverwerking en lichte ondersteuning bij echtscheiding. We zien kansen om de verbinding tussen deze maatschappelijke partners en de gebiedsteams te versterken.

We blijven investeren in de inzet van de POH GGZ Jeugd, omdat zij lichte ondersteuning bieden en er daardoor minder doorverwijzingen plaatsvinden. Het streven is een dekking van 100% (bij elke huisartsenpraktijk een POH GGZ Jeugd). De situatie op de arbeidsmarkt maakt het lastig 100% dekking te bereiken.

Op dit moment hebben 70% van alle huisartsenpraktijken in SWF een POH GGZ Jeugd. Voorlopig verwachten we hier weinig verandering in. Er zijn verschillende redenen zijn waarom huisartsen geen POH GGZ Jeugd willen of kunnen faciliteren zoals gebrek aan ruimte, eigen POH GGZ in dienst die ook jeugdigen ziet of weinig vraag naar jeugdhulp.

We worden door de VNG begeleid in een visieleertraject over jeugd. Dit traject helpt bij vraagstukken rondom doorontwikkeling van gebiedsteams en toegangsorganisaties tot jeugdhulp. In dit visieleertraject staat de vraag centraal hoe we tot een toekomstbestendig, kwalitatief sterk lokaal Jeugdhulpstelsel komen.

18. Maatwerk ondersteuning inwoner

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We willen de behoefte van de inwoner aan ondersteuning centraal stellen, dat vraagt om individueel maatwerk. De zorgaanbieder zorgt er steeds meer voor dat in samenwerking met andere organisaties activiteiten aansluiten bij de inwoner en zijn omgeving. Dit om het netwerk van de inwoner te versterken.

De hoofdaanbieders hebben het initiatief genomen voor het oprichten van een Odensehuis in Sneek (in Bolsward bestaat al een Odensehuis) de opening vindt in juni plaats. Dit doen zij in samenwerking met andere partners. Inmiddels maakt 35% van de inwoners die zorg ontvangen ook gebruik van het voorliggend veld. Afgelopen periode heeft er ook een verkennend gesprek plaatsgevonden tussen verschillende organisaties om te kijken hoe we de inwoner met een sociaal-psychische kwetsbaarheid beter in gezamenlijkheid kunnen ondersteunen. De gemeente faciliteert dergelijke bijeenkomsten en stuurt op samenwerking.

19. Verhogen bereik minimaregelingen

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Communiceren minimaregelingen	-50	0	0	0
Verhogen gebruik regelingen van 40 naar 80%	-425	-500	-500	-500
Opstartkosten Súdwest Tichtby	-350	0	0	0

Toelichting:

Vanuit het nieuwe armoede en schuldenbeleid werken we aan het verhogen van het bereik van de bestaande minimaregelingen en het vereenvoudigen van de aanvragen. Het project Sudwest Tichtby wordt verlengd tot het einde van het jaar, hiermee blijven we inzetten op nauw(er) contact met de inwoner om zo het bereik van de minimaregelingen te verhogen. Daarnaast zijn we bezig om de communicatie van de minimaregelingen te verbeteren door o.a. de website aan te passen zodat regelingen makkelijker te vinden zijn voor inwoners en daarnaast hebben laaggeletterden de mogelijkheid om informatie te beluisteren.

Vanaf september zijn we gestart met een grote communicatiecampagne om de diverse minimaregelingen onder de aandacht te brengen. Deze campagne loopt tot het einde van het jaar en hiermee verwachten we meer en gericht inwoners te bereiken (op basis van data over niet-gebruik van minimaregelingen).

20. Gecombineerde aanpak van armoedebestrijding en energietransitie

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Verhogen energietoeslag tot 140% sociaal minimum	-1.200	0	0	0
Stipe Tichtby	-1.000	0	0	0

Toelichting:

We pakken de armoedebestrijding en energietransitie gezamenlijk op middels een langjarig integraal traject, we ontwikkelen hiervoor een plan van aanpak energiearmoede. Onderdeel hiervan is de besteding van de Specifieke Uitkering Energiearmoede. Zie ook speerpunt 18 van programma ruimte.

De raad heeft op 28 september ingestemd met de subsidieregeling Witgoedvervanging en de subsidieregeling Bodem- of vloerisolatie.

Het fonds Stipe Tichtby zal op twee manieren ingezet worden. Enerzijds als een noodfonds voor individuele inwoners die het financieel zwaar hebben. Anderzijds kunnen maatschappelijke initiatieven een subsidie aanvragen voor het organiseren van activiteiten die de koopkracht van inwoners versterken. Op dit moment zijn we in de voorbereidende fase.

We zijn aan de slag met de definiëring van de randvoorwaarden en juridische aspecten voor het noodfonds en de subsidieregeling. We stellen direct na de zomer beide regelingen vast en informeren u daar over. Door de gedegen voorbereidingen zullen de regelingen pas halverwege 2023 van kracht zijn. Vandaar dat we een afwijking melden in de planning.

Op dit moment zijn we in de afrondende fase en is het streven om medio oktober beide regelingen actief te hebben. Dit zal ook breed gecommuniceerd worden. Beide regelingen kunnen aangevraagd worden tot mei 2024.

21. Doorontwikkeling participatie en Werkleerbedrijf Fryslân-West

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Motie wachtlijst beschut werk	PM	PM	PM	PM

Toelichting:

Voor inwoners die zijn aangewezen op een beschutte werkomgeving wordt samengewerkt met SW-bedrijf Empatec. De aanbevelingen uit de raadsenquête uit 2021 en de verdere samenwerking met Empatec is verwoord in de Brede Verkenning die op 9 maart 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dat geldt ook voor de Businesscase, waarin de doorontwikkeling naar het Werkleerbedrijf is verwoord. Op dit moment wordt gewerkt aan de tweede fase van de aanpassingen van de GR (Gemeenschappelijke Regeling). Op 1 maart heeft hiervoor een gezamenlijke informatiebijeenkomst plaatsgehad. De gemeenteraden zijn gevraagd om een zienswijze uit te brengen op de aangepaste GR.

De radenwerkgroep van de vier gemeenten heeft een zienswijze opgesteld die eind september/begin oktober in alle gemeenteraden is behandeld. Het Dagelijks bestuur van de GR zal op deze zienswijze reageren.

Verder is in het eerste halfjaar gewerkt aan het Implementatieplan voor de Businesscase. De Adviesraden van de vier gemeenten hebben inmiddels zienswijzen uitgebracht.

Deze zijn verwerkt in het Implementatieplan. Op 3 oktober 2023 zullen de gemeenteraden via een informatiebijeenkomst hierover op de hoogte worden gebracht. Vervolgens zullen de raden worden gevraagd om op dit plan hun eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Beschut werk

Er is een extern onderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeenten uit de GR naar de oorzaken van de wachtlijsten beschut werk. Daarnaast is een interne kosten- en batenanalyse uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een aanpak beschut werk, met daarin een voorstel hoe de huidige wachtlijst op te lossen en het ontstaan van een nieuwe wachtlijst (beter) te beheersen. Vanaf Q3 wordt gestart met het plaatsen van inwoners vanaf de wachtlijst naar een beschutte werkplek boven de taakstelling. In de 2^e helft van 2023 zullen naar verwachting maximaal 15 personen boven de taakstelling worden geplaatst, waarvan 4 Wajongers. In 2024 verwachten we plaatsing van nog eens 15 extra inwoners.

Nadat de gemeenteraad op 20 juli 2023 heeft besloten dat de huidige wachtlijst Beschut Werk wordt opgelost is er overleg geweest met het Werkleerbedrijf. Het werkleerbedrijf zorgt voor een Beschutte werkplek voor deze inwoners. Het is de bedoeling dat er dit jaar nog zo'n twintig inwoners van de huidige wachtlijst naar het Werkleerbedrijf gaan. De laatste tien inwoners worden wellicht eind dit jaar nog wel aangemeld, maar deze worden pas in de loop van volgend jaar op een passende beschutte plek geplaatst.

De voortgang en (financiële) gevolgen worden gerapporteerd vanaf Q4 2023.

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

3 Programma 2: Ruimte

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Wonen				
1.	Taskforce Wonen				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Aanbieden ruimte aan creatieve woonvormen	-130	0	0	0
	<p><u>Toelichting:</u> De opdracht van de taskforce voorziet in creatieve woonvormen: boerenerven, wonen op het water en wonen op particulier erf. De taskforce is inmiddels (met beperkte capaciteit) gestart en heeft de opdracht om concrete voorstellen te doen om meer mogelijkheden te creëren hiervoor. Onderdelen worden gefaseerd opgepakt. Opdracht loopt over de jaren 2023 en 2024. Vanwege de beperkte capaciteit, is het niet reëel te verwachten dat op alle onderdelen adviezen kunnen worden uitgebracht die leiden tot concrete plannen.</p>				
2.	Haalbaarheidsonderzoek tijdelijke woonconcepten				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Over het onderwerp “tijdelijk woonconcept” kan binnenkort meer informatie worden gegeven.</p>				
3.	Aanpak kleine kernen				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Onderzoeken t.b.v. realiseren van minimaal 1000 woningen (Kernenaanpak)	-120	0	0	0
	<p><u>Toelichting:</u> Binnen dit proces wordt samen met een kern naar geschikte woningbouwlocaties gezocht. Traject in Blauwhuis is begin 2023 afgerond Traject in Oudega is recent afgerond Traject Hindeloopen is nog gaande</p> <p>Er loopt een evaluatie naar de kernenaanpak, daarin wordt ook een advies gegeven over het vervolg. Afhankelijk van de beschikbare capaciteit bij RO, kan begin 2024 een aantal nieuwe kernen worden opgepakt.</p>				

4.	Doelgroepenverordening				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Opstellen van een doelgroepenverordening	-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> Na vaststelling in het college op 27 juni, heeft de verordening conform de inspraakverordening 6 weken ter inzage gelegen. Eventuele zienswijzen worden verwerkt en vervolgens kan de verordening via het college naar de raad van 23 november ter vaststelling.					
5.	Locatieonderzoek strategische grondaankopen				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Onderzoeken t.b.v. realiseren van minimaal 1000 woningen (Grondaankopen)	-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> Er zijn diverse concrete voorstellen in voorbereiding. In de loop van 2023 worden deze ter besluitvorming voorgelegd.					
6.	Planologische sturing op woonopgave				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Realiseren van minimaal 1000 woningen	-80	-80	-40	-40
	Onderzoeken t.b.v. realiseren van minimaal 1000 woningen (Woononderzoek)	-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> Zie factsheet woningbouw. Er zijn diverse woningbouwplannen in voorbereiding die (in diverse stadia) ter besluitvorming worden voorgelegd. Er zijn voldoende plannen in voorbereiding om de bouw van minimaal 1000 woningen mogelijk te maken. Daarvoor is de gemeente uiteindelijk ook afhankelijk van marktpartijen.					
7.	Prestatieafspraken woon-zorg partijen				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Bevorderen verhuizen naar levensloopbestendige woningen	-15	-15	-15	-15
	Opstellen omgevingsprogramma 'Wonen en Zorg'	-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> Bevorderen van doorstroom valt ook onder speerpunt 6. Het omgevingsprogramma wonen en zorg is gereed. Samen met woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersverenigingen en de adviesraad sociaal domein en het Zorgkantoor gaan we het Omgevingsprogramma vertalen in gebiedsgerichte uitvoeringsprogramma's.					

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Werken				
8.	We stellen een economisch actieplan op				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Versterken parelsectoren en arbeidsmarkt	-260	-255	-255	-275
	<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen te melden. In juli heeft een ondernemersbijeenkomst plaatsgevonden waar het plan nogmaals is gepresenteerd aan alle ondernemers samen met de Ondernemersfederatie. De werkgroepen zijn meerdere keren bij elkaar geweest om aan de actieplannen uitvoering te geven. Einde van het jaar wordt een college bijeenkomst georganiseerd waar de voortgang van de gezamenlijke acties en de planning voor 2024 worden besproken.				
9.	We werken plannen bedrijventerreinen Bolsward en Makkum uit				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<u>Toelichting:</u> Voor Bolsward is besloten om dit vraagstuk in te richten als een project, dat zich nog in de initiatiefase bevindt. Allereerst moet de ruimtelijke verkenning worden uitgewerkt in een ruimtelijke inrichtingsschets, om tot afgewogen keuzes te komen. Daarnaast moeten keuzes gemaakt worden over grondverwerving. Voor deze inrichtingsschets en de daarbij behorende personele inzet zullen dit jaar nog middelen worden gevraagd. Voor Makkum zal dit jaar een projectleider aangesteld worden. Hij of zij zal een ruimtelijke verkenning moeten uitwerken, om tot afgewogen keuzes te komen. Daaruit zal moeten blijken of er grondverwerving nodig is, dat de gemeente voldoende grond in eigendom heeft of dat er mogelijk met andere grondeigenaren samengewerkt kan worden.				
10.	We stellen een visie gastvrijheidseconomie op				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Ondersteunen gastvrijheidseconomie	-170	-120	-120	-120
	<u>Toelichting:</u> Het visietraject Gastvrijheidseconomie loopt volgens schema. In augustus is de 1 ^{ste} grondverf versie (inclusief impactanalyse gastvrijheidseconomie SWF) opgeleverd. Deze is in september met de begeleidingsgroep (vertegenwoordigers uit alle deelsectoren van de gastvrijheidseconomie) doorgenomen en van input voorzien. Tijdens een brede stakeholdersbijeenkomst in oktober worden strategieën verder uitgediept.				
11.	Voorstel Ondernemersfonds				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Het ondernemersfonds is een fonds van en voor ondernemers. De afgelopen jaren heeft het fonds subsidie ontvangen van de gemeente. De fondsperiode op basis van overeenkomst met gemeente loopt dit jaar af.

Er ligt een aanvraag voor een nieuwe fondsperiode. Het fonds wil ook de komende periode graag door. Het college komt met een voorstel aan de raad in november 2023. **In juli heeft een bijeenkomst met de raad plaatsgevonden.**

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Mobiliteit				
12.	Opstellen mobiliteitsvisie				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Stimuleren meer op de fiets, wandelend of met OV	-50	0	0	0
	De mobiliteitsvisie geeft in hoofdlijnen weer waar onze gemeente heen wil op het gebied van mobiliteit. De mobiliteitsvisie is in de onderzoeksfase met een extern bureau. De planning is om de mobiliteitsvisie eind 2024 aan de raad voor te leggen.				
13.	Terugdringen gemotoriseerd verkeer				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Stadscentra Sneek en Bolsward autoluw maken	-25	-26	-53	-80
	Stadscentra Sneek en Bolsward autoluw maken	-1.000	0	0	0
	Toelichting: Het terugdringen van gemotoriseerd verkeer betekent uiteindelijk meer ruimte voor actieve mobiliteit en vergroening. Het richt zich nu vooral op de stadscentra van Sneek en Bolsward. Proef autoluwe binnenstad Sneek (incl. bewegwijzering) is in voorbereiding. In verband met binnengekomen bezwaren op het verkeersbesluit is de start van de proef doorgeschoven naar begin 2024. Transferpunt Bolsward is in onderzoeksfase. In september zijn gesprekken met stakeholders in Bolsward gestart om te inventariseren wat leeft in Bolsward, met name in het stadscentrum, omtrent dit onderwerp.				
14.	We gaan ons inzetten dat inwoners zich veilig voelen in het verkeer				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Oppakken onveilige verkeerssituaties	0	-91	-252	-373
	Campagne verkeersgedrag (toolbox)	-100	0	0	0
	Amendement Verkeerskundige knelpunten	0	-88	-175	-250
	Toelichting: Om de verkeersveiligheid te vergroten pakken we enerzijds concrete verkeerssituaties aan en anderzijds zetten we in om het verkeersgedrag te verbeteren.				

Aanpak onveilige situaties: de raad heeft besloten om de jaarlijkse investering vrij te maken op basis van het Strategische Plan Verkeersveiligheid. **Verschillende verkeerssituaties zijn in de voorbereidende fase.** Het plan Oppenhuizerweg is besproken met de omgeving. De definitieve oplossing voor de N7 is in de onderzoeksfase.

Samen met een extern bureau wordt de Toolbox verder uitgewerkt. Naar verwachting wordt deze begin 2024 uitgerold.

15. Op de fiets door Súdwest

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Realiseren fietspaden	0	-81	-209	-290
Stimuleren meer op de fiets, wandelend of met OV	-100	0	0	0
Onderzoeken voorrang fietsers op rotondes	-50	0	0	0

Toelichting:

Om het fietsgebruik te stimuleren gaan we de fietsinfrastructuur verbeteren, zoeken we naar stimuleringsacties en kijken we of het verstandig is om voorrangregels te veranderen. Ook het openbaar vervoer en de voetganger krijgen aandacht.

Raadsvoorstel om de middelen voor de fietspaden te activeren volgt nog **in 2024**. Onderzoek voorrang fietsers op rotondes zit in de verkenningsfase.

Nr. **Speerpunt**

Hoofdtakveld Leefomgeving

16. Warmtetransitie

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We zetten in op het aardgasvrij maken en het realiseren van alternatieve warmtebronnen in Heeg, Het Eiland in Sneek en Bolsward. **Afgelopen kwartaal zien we vanuit de pilots een verschuiving van de gewenste naar de noodzakelijke rol van de overheid.** Dit wordt veroorzaakt door uitdagingen die pilots ervaren op het gebied van participatie en daarmee de financiële haalbaarheid van het project. Daarnaast maakt de problematiek rondom netcongestie het noodzakelijk om te sturen op waar welke bronnen geschikt zijn. De samenwerking provinciaal, nationaal een ook internationaal (o.a. de legacy van de bezoeken aan Denemarken en Saerbeck) leveren nieuwe invalshoeken op die mogelijkheden bieden voor effectievere en meer betaalbare oplossingen voor onze pilots.

Inzet brede doeluitkering CDOKE

Vanuit het Rijk is de brede doeluitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) beschikbaar gesteld. Het gaat totaal om €5.143.682 verdeeld over 2023-2024-2025. In 2023 hebben wij €1.699.147 ontvangen. In januari 2024 wordt er €1.714.561 uitgekeerd en in januari 2025 €1.729.974.

Het doel van deze meerjarige regeling is om de capaciteit voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid bij decentrale overheden te optimaliseren.

Het geld wordt gebruikt voor personele inzet t.b.v. de energietransitie, het inhuren van (externe) expertise, het (laten) uitvoeren van onderzoeken en (max 10%) aan overige uitgaven gerelateerd aan het klimaatbeleid. Jaarlijks vindt er verantwoording plaats over de besteding aan het Rijk. Er wordt gewerkt aan de definitieve specificatie voor de inzet van de uitkering.

Het Eiland Sneek

In het vierde kwartaal van 2022 zijn we gestart met de aanbesteding voor de realisatie en exploitatie van een warmtenet op basis van aquathermie voor het Eiland in Sneek. Dit doen we via een concurrentiegericht dialog. Van januari 2023 tot en met april 2023 zijn intensieve gesprekken gevoerd met de markt. Met als doel enerzijds het contractdossier van de aanbestedende dienst volledig te maken en scherper neer te zetten; anderzijds om de markt kennis te laten maken met het project, zodat zij een goede inschrijving kunnen doen. De inschrijving(en) zijn begin september binnengekomen. Op dit moment beoordelen we de inschrijving(en).

Warm Heeg

Er is een bestek uitgeschreven en uitgevraagd voor het definitieve ontwerp van de warmtecentrale. De oplevering van het definitief ontwerp voor het warmtenet vindt plaats in december 2023.

De klantcampagne in Heeg heeft geleid tot een deelnamepercentage van inwoners van een kleine 50%. Een mooie score vanuit wervingsperspectief, helaas onvoldoende om een haalbare business case te realiseren. De uitkomst heeft geleid tot verdere verkenning hoe de pilot doorgang kan vinden, welke rol dit van de gemeente vraagt en onder welke voorwaarden de gemeente deze rol wil uitoefenen.

Workum

In Workum werken we dit jaar aan een plan samen met onze inwoners. In Workum zijn bewonersbijeenkomsten georganiseerd door Plaatselijk Belang waarbij de EnergieMixMethode van de Energiewerkplaats is uitgevoerd. Daarnaast voeren we met het bestuur van de Rolpeal, Plaatselijk Belang en de Energiewerkplaats gesprekken over het vervolg van: 1. De warmtevisie voor Workum met de EnergieMixMethode als basis, 2. De ontwikkeling van een restwarmte bronnet voor de Rolpeal en andere gebouwen, 3. De oprichting van een energiecoöperatie voor Workum.

Bolsward

Bolsward vliegen we aan vanuit 1 energiesysteem: "energiestad Bolsward". Hieronder vallen: aardwarmte, restwarmte en waterstof. Binnen het restwarmteproject wordt er gekeken naar het uitbreiden van de scope. Er wordt voor het begin van 2024 toegewerkt naar een aanbesteding. Het onderzoek met betrekking tot de potentie van aardwarmte wordt momenteel uitgevoerd en wordt eind 2023 afgerond. Voor het onderdeel waterstof wordt een procesaanpak voor de aanbesteding opgesteld. Deze wordt in Q1-Q3 van 2024 afgerond. Hierna wordt een aanbesteding (waarschijnlijk een publiek-privaat) samenwerkingsverband uitgevraagd. Realisatie van Energiestad Bolsward vraagt gemeentelijk sturing om problemen rondom benodigde capaciteit, netcongestie en ruimtebeslag in goede banen te leiden.

17. Duurzame opwek van elektriciteit

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Binnen de RES Regio Fryslân werken wij samen met andere overheden aan een solide en duurzaam energiesysteem voor heel Fryslân, met daar binnen oog voor onze eigen autonomie.

De afgelopen periode is de zogenaamde Friese Energietafel (FET) ingericht. De RES gaat daarmee niet alleen meer over elektriciteit, maar ook over warmte. Om de onderlinge samenwerking te bekrachtigen hebben de overheden een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Hiermee is de organisatie rond de FET steviger en professioneler neergezet. Doel is om daar waar mogelijk samen op te trekken met ruimte voor de eigen autonomie. De samenwerking richt zich op; opwek duurzame elektriciteit, warmtetransitie & energiebesparing, energie-infrastructuur en mienskipsenergie.

Voor de zomer is de voortgang op het RES bod gepresenteerd. Deze wordt aan het college en de raad aangeboden. De conclusie is dat 2,7 TWh van de 3,0 TWh van het RES bod is ingevuld. Door (onder andere) de netcongestie is de resterende 0,3 TWh niet ingevuld. Vanuit SWF willen wij graag van de Regio vernemen hoe wij met elkaar tot de invulling van de laatste 0,3 TWh gaan komen. De wethouder neemt dit mee in het BO RES.

18. Energiebesparing individuele woningen

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Het streven is de Aanpak van Schil 3 eind 2023 aan de raad voor te leggen. Een ontzorgings- en communicatieaanpak voor laagdrempeliger contact met onze inwoners is hier onderdeel van. Een ander belangrijk onderdeel is de Lokale Aanpak Isolatie. Dit is een subsidie voor bewoners van een koopwoning met een slecht energielabel. Dit wordt mogelijk gemaakt door een SpUK vanuit het Nationale Isolatie Programma (NIP). RVO heeft om uitstel voor de toekenning van de uitkering gevraagd en informeert ons uiterlijk 16 november (i.v.m. een Eerste Kamer besluit).

De aanbesteding van de uitvoering van de subsidieregeling en de ondersteuning van de inwoners is in voorbereiding. Het streven is begin 2024 te kunnen starten met de uitvoering van de subsidieregeling.

Update schil 2

Kimswerd: heeft zich gemeld als dorp wat graag aardgasvrij wil worden. Zij zijn nu bezig om de energie mix methode gefinancierd te krijgen.

Sperkhem: is bezig met de voorbereidingen voor een uitvraag om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de best passende oplossing voor aardgasvrij voor de wijk Sperkhem/Nieuw Tuindorp.

Lollum, Waaksens, Kubaard: Hier wordt een onderzoek naar potentie groengas opgestart.

Reahus: Het vraagstuk met betrekking tot de windmolen is op de intaketafel geweest. Dit vraagt om een besluit van het college.

Update Schil Drie - energiebesparende maatregelen individuen.

De Slimme Isolatiegids

Ruim 24.500 inwoners (met een eigen woning tot en met een bouwjaar tot 2006) hebben begin mei 2023 "De Slimme Isolatiegids" ontvangen. Deze praktische en duurzaam geproduceerde gids helpt om te begrijpen wat de eerste stap is naar aardgasvrij wonen (=isoleren). En hoe/waar inwoners dit kunnen toepassen in hun eigen woning.

Energiecoach

We zoeken actief de doelgroep op door o.a. te coachen op de werkvloer (pilot met verschillende bedrijven waar veelal laaggeschoold werk wordt uitgevoerd). In Q3 en Q4 hopen we nog meer inwoners te bereiken die hulp kunnen gebruiken bij het verlagen van de energierekening. Daarnaast sluit de energiecoach aan bij SWF Tichtby.

Vrijwillige energiecoaches

Er zijn op dit moment een twintigtal vrijwillige energiecoaches actief. Zij organiseren naast het voeren van coachinggesprekken ook energie bespaaravonden, presentaties en een inloopspreekuur bij dorpshuizen.

Fixteams

Er gaat in Wommels de komende maanden een fixteam actie plaatsvinden. Hierbij gaan energiecoaches 150 woningen van energiebesparende maatregelen voorzien. In Kimswerd en Easterein worden voorbereidingen getroffen voor een soortgelijke fixteamactie.

Junior Energiecoach

Op 10-10-2023 start het vijfweekse educatieve programma Junior Energiecoach. Er hebben zich al meer dan 400 leerlingen van de gemeente SWF ingeschreven om deel te nemen aan het programma.

19. Warmtebedrijf: Gemeentelijk Energiebedrijf

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Amendement onderzoek energiebedrijf	-50	0	0	0

Toelichting:

In het eerste kwartaal 2023 hebben we samen met de provincie, De Fryske Marren en Leeuwarden een vertaling gemaakt van de opgedane kennis naar mogelijke organisatiemodellen die een oplossing kunnen bieden voor de uitdagingen waar we in Súdwest-Fryslân voor staan. Aandachtspunten zijn o.a. de rol van inwoners en gemeente, mogelijkheden voor financiering en schaalvoordelen, bronnenstrategie en verschillende governance structuren.

In het begin van het tweede kwartaal hebben we de bevindingen en een conceptschets van een mogelijk organisatiemodel voor Súdwest-Fryslân gedeeld met de commissie DSO en de energiecoöperaties. Dit model diende om een eerste beeld te schetsen en te kijken waar verdiepend onderzoek nodig is. Er wordt nu gewerkt aan een verdiepend onderzoek naar de financiële haalbaarheid van meerdere wijken/projecten, de mogelijke juridische organisatievormen en de rol die de gemeente hier mogelijk in kan spelen.

In juni heeft een werkbezoek aan Denemarken plaatsgevonden. Samen met de Fryske Marren, de provincie Fryslân en een 9 tal initiatiefnemers uit beide gemeenten zijn diverse coöperatieve en gemeentelijke warmtebedrijven bezocht. Denemarken kent een lange historie van coöperatieve en gemeentelijke warmtebedrijven. Deze kennis op het gebied van lokaal eigenaarschap, techniek en financiën zijn goed toepasbaar binnen ons onderzoek.

De pilots Heeg en Het eiland vragen een rol van SWF om de financiering rond te krijgen. We onderzoeken welke rol we als gemeente kunnen oppakken en onder welke voorwaarden. Ook Bolsward vraagt een duidelijke rol van de gemeente. Deze is ingegeven door de uitdagingen omtrent elektrische capaciteit. We kijken in deze gevallen naar de behoefte en de consequenties voor de pilots, maar ook naar de doorvertaling van de oplossing naar andere initiatieven in SWF.

20. Koplopers/experimenten

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Faciliteren landbouwsector naar toekomstbestendig ondernemen	-196	-196	-140	-140
Natuurinclusief pachtbeleid	-20	-20	-20	-20

Toelichting:

Binnen het Vitaal Landschap zijn de contouren van de urgente Nationale en Friese opgaven voor natuur, water en stikstof vanaf begin 2023 steeds nadrukkelijker in beeld gekomen. Het maakte een intensieve samenwerking nodig om tot een aanpak te komen, zowel samen met de (Friese) overheden als in samenwerking met alle (Friese) landschapspartners (met name landbouw en natuur). Er is een Fries Ontwerp-Gebiedsprogramma (FPLG) opgesteld dat voor 1 juli 2023 bij het Rijk is ingediend (met ook nadrukkelijk aandacht voor de sociaaleconomisch impact en toelichting op meerdere maatregelenpakketten).

In lijn met dit programma krijgt in het 2e halfjaar de Gebiedsgerichte Aanpak verder gestalte (met een daarop toegesneden governance). Hierop vooruitlopend is in het gebied Idzegea al een aanpak in gang gezet.

Wel zorgt het nog ontbreken van een voldoende landbouwperspectief (met een ontbrekend Landbouwakkoord) bij het concretiseren van plannen voor onzekerheid en vertraging. Daardoor valt tempo en intensiteit van planvorming en de bereidwilligheid bij gebiedspartners vaak lastig in te schatten. We blijven goed in gesprek met alle partijen. Er is met energie gewerkt aan een hechtere samenwerking tussen de Friese gemeenten om meer gezamenlijk met provincie en Wetterskip de bestuurlijke Friese opgave op te pakken. O.a. de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel binnen de Friese samenwerking is met nadruk een aandachtspunt. Verder zijn de twee bestemmingsplannen buitengebied ter inzage gelegd.

Binnen het Friese Veenweideprogramma is de inrichting van het Funderingsloket 2.0 in voorbereiding (met ondersteuning voor gedupeerden); openstelling vindt in het najaar plaats.

De financiële begrotingsruimte voor de totale aanpak Vitaal Landschap is naar verwachting toereikend.

21. Gebiedstafels

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Zie voorgaande punt 20 over de Gebiedsgerichte aanpak.

22. Funderingsaanpak

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Faciliteren landbouwsector naar toekomstbestendig ondernemen	-75	-60	-60	-60

Toelichting:

Zie voorgaande punt 20 over het Funderingsloket.

23. Kernenbeleid 3.0

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We willen dichterbij de inwoners staan en meer zichtbaar zijn in onze kernen. Het kernenbeleid wordt in 2023 geactualiseerd. We ondersteunen en begeleiden mienships initiatieven, hierbij kun je denken aan fysieke leefbaarheidsinitiatieven zoals een speelvoorziening en sociale initiatieven zoals kinderactiviteiten en dorpsvisies. We verstrekken hiervoor bijdragen uit ons kernenfonds en Ut de Mienskip.

24. Ontwikkelvisie Sneek

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Inmiddels is het project "Ruimtelijke structuurvisie Sneek 2050" gestart. De besluitvorming van deze visie zal 1e/2e kwartaal 2024 plaatsvinden.

25 A.	Versnelling Bolsward West: Gebiedsontwikkeling, onder andere een klimaatpark en bedrijventerrein				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<u>Toelichting:</u> Gebiedsontwikkeling Bolsward West: Met ingang van kwartaal 3 van dit jaar starten we met feitelijke planvoorbereiding voor de brede gebiedsontwikkeling Bolsward West, voor onder andere, een klimaatpark en bedrijventerrein					
25 B.	Versnelling Bolsward West Infrastructuur, onder andere de reconstructie van kruispunt Marnezijl en de verbetering van de ontsluiting van Exmorra				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<u>Toelichting:</u> Door toekenning van extra middelen voor de reconstructie in de raad van juli 2023 voor, onder andere, de extra fietstunnel, werkt de provincie het ontwerp verder uit met het scenario van een fietstunnel voor zowel onder de provinciale weg als de Oude Rijksweg door (een zg. Y-tunnel). Streven is eind van dit jaar de contouren van het definitief ontwerp rond te hebben, waarna de samenwerkingsovereenkomst tussen provincie en gemeente kan worden gesloten. Door toekenning van extra middelen voor de ontsluiting Exmorra is de uitvoering inmiddels gestart.					
26.	Uitvoeringsagenda Friese IJsselmeerkust			▼	
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<u>Toelichting:</u> We maken samen met De Fryske Marren, provincie Fryslân en het Wetterskip een uitvoeringsprogramma Friese IJsselmeerkust. Op basis van gezamenlijk commitment gaan we aan de slag met een integrale gebiedsontwikkeling. Na de zomer gaan we op basis van het concept uitvoeringsprogramma het gesprek aan met de stakeholders in het gebied. Daarna kan de uitvoeringsagenda begin 2024 definitief in het college worden vastgesteld en kunnen we aan de slag. Vanuit de ontwikkelagenda heeft de raad € 1 miljoen per jaar als cofinanciering gereserveerd. Prominente projecten zijn o.a. de herinrichting van de haven van Makkum en verkenningen voor nieuwe fietspaden over de Dijk langs het IJsselmeer. De raad wordt uiteraard verder geïnformeerd.					
27.	Centrale huisvesting buitendienst Bolsward				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Huisvesting Buitendienst		0	0	0	-498
<u>Toelichting</u> Op dit moment bevindt het project zich in de afronding van het voorontwerp (VO) fase. Planning is om begin juli het VO samen met de Gunningsleidraad te publiceren naar de drie marktpartijen (aannemers). Deze drie meest geschikte partijen zijn overgebleven vanuit de voorselectie van de Europese aanbesteding. Deze geselecteerde partijen worden uitgenodigd om					

op basis van de verstrekte informatie een Inschrijving (in de vorm van een plan van aanpak) in te dienen met inachtneming van de eisen en wensen die in de Gunningsleidraad zijn geformuleerd. De winnaar vormt in de volgende ontwerpfase samen met de huidige architect en de gemeente als opdrachtgever het bouwteam.

We hanteren als opdrachtgever, op basis van bouwkostenramingen van het VO en de kaders van de raad, plafondbudgetten.

We bemerken dat (bouw- en ontwerp)kosten nog steeds stijgen. Met name bij materialen, lonen en toeslagen. Ondanks het feit dat het ontwerp steeds meer uitgewerkt wordt i.c.m. hoge (circulaire en duurzaamheid) ambities, blijven we op dit moment nog binnen de geraamde budgetten.

De planning is dat het bouwteam eind 2023 van start zal gaan en medio 2024 het technisch ontwerp zal opleveren. Hierna volgt de prijs- en contractvorming voor de realisatie, welke eind 2024 van start zou kunnen. De bouw vindt plaats in 2025 met oplevering begin 2026.

28. We stellen een nieuw grondstoffenbeleid op

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Het nieuwe Grondstoffenbeleid 2023-2027 is gereed en is behandeld tijdens de raadsvergadering van 28 september 2023. In het beleidsplan en het raadsvoorstel is voorgesteld om een 'uitvoeringsprogramma brenglocaties' op te stellen en medio 2024 aan de raad voor te leggen. Hierin volgen keuzes over (locaties van) de milieustraten en de invulling van het "sirkulêr ambachtssintrum".

29. Inhaalslag baggeren

Specifiek toegekende bedragen via Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Achterstallig onderhoud baggeren wegwerken	-200	-200	-200	0

Toelichting:

Het baggeren van diverse watergangen in vooral woonwijken verloopt voorspoedig. In het voorjaar van 2023 is een deel van de jaarplanning voldaan. De rest volgt in het najaar van 2023. We voorzien hierin geen problemen bij de uitvoering.

30. Inlopen achterstanden onderhoud kapitaalgoederen

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Om de achterstanden bij de kapitaalgoederen (vooral bij water en wegen) te kunnen inlopen in een periode van 10 tot 15 jaar, is er € 3 miljoen per jaar beschikbaar voor grote vervangingen en renovaties (investeringswerken). Dit is conform de 'Nota Openbare Ruimte 2021-2025'.

Door het college is in 2022 en 2023 de beschikbare € 3 miljoen vrijgemaakt om grote vervangingen te realiseren. Bij een aantal werken is het financieel krap door de prijsstijgingen van materialen en lonen. Dit kan ervoor zorgen dat er overschrijdingen ontstaan. Dat wordt dan tijdig gemeld in de bestuursrapportage. Twee kredieten van 2022 zijn al aangevuld met extra middelen (via berap Q2 2023) en ook voor 2023 wordt een aanvulling gevraagd bij één krediet. Dat is terug te vinden in deze bestuursrapportage.

De planning bij wegen is in veel gevallen afhankelijk van de planning van nutspartijen (kabels/leidingen). Dit kan flinke vertraging opleveren voor de uitvoering. Dat is een risico.

Hieronder is de voortgang van de verschillende investeringswerken per jaar te zien.

Investeringswerken 2022	Investering	Status
Brug Stationsweg Stavoren	€ 350.000	Gereed, binnen budget
Brugdek Holle Poarte Makkum	€ 250.000	Gereed, binnen budget
Brug Hichtum	€ 450.000 + 250.000	In voorbereiding, uitvoering najaar 2023
Brug Skerdyk Oosthem	€ 250.000 + 100.000	In voorbereiding, uitvoering begin 2024
Kade Grote Kampen Bolsward	€ 300.000	In voorbereiding (overleg nutspartijen)
Weg De Finne IJsbrechtum	€ 250.000	Uitvoering loopt; eind 2023 klaar
Weg Noorderlaan Wons	€ 350.000	In voorbereiding, uitvoering 1 ^e helft 2024
Damwand Gouden Boayem Heeg	€ 300.000	Uitvoering loopt; eind 2023 klaar
Beschoeiing Van Panhuysweg Parrega	€ 500.000	Uitvoering loopt; eind 2023 klaar
Totaal	€ 3.000.000 + 350.000	

Investeringswerken 2023	Investering	Status
Kade Doniaweg Burgwerd	€ 400.000 + 200.000	In voorbereiding, uitvoering begin 2024
Kade Parrega	€ 550.000	Uitvoering loopt; eind 2023 klaar
Weg Arum / parkeerterrein bij de kerk	€ 500.000	Uitvoering gestart, 1 ^e fase in 2023 gereed
Weg Julianastraat IJlst	€ 300.000	In voorbereiding, uitvoering 2024
Weg centrumgebied Wons	€ 300.000	In voorbereiding, uitvoering 1 ^e helft 2024
Weg Dijksterbuursterlaan Kimsward	€ 550.000	In voorbereiding, uitvoering najaar 2023
Betonwegen divers	€ 400.000	Uitvoering loopt
Totaal	€ 3.000.000 + 200.000	

31. Campagne bewustwording waterproblematiek

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Omgevingsplan klimaatadaptatie	0	-70	0	0

Toelichting:

De watercampagne is onderdeel van het omgevingsprogramma klimaatadaptatie en valt onder bouwsteen twee: participatie en communicatie. Een van de maatregelen uit deze bouwsteen is een communicatie en participatiestrategie opstellen. Vanuit het thema water, maar ook klimaatadaptatie, wordt dit gedaan met de watercampagne "Waterregulering! Laten we er ff induiken". De campagne richt zich op (klimaat en water)bewustwording, onder andere in de thema's dak, tuin en gevel. De campagne is gelanceerd in week 28 van 2023, een persbericht is uitgebracht. Met digitale en offline middelen, zoals posters of een brochure, wordt de campagne gecommuniceerd. De kosten van de watercampagne komen ten laste van de programma begroting. De regentonactie, zoals benoemd in het coalitieakkoord, is onderdeel van de campagne. Deze is nader uitgewerkt, de regentonactie wordt betaald vanuit het rioleringsfonds.

De regentonactie, zoals benoemd in het coalitieakkoord, is onderdeel van de campagne. Hierbij is de inzet om regentonnen aan te bieden, gemaakt van gerecycled plastic uit de eigen gemeente. De start van de 'actie regenton' is gepland op 1 maart 2024. De regentonactie wordt betaald vanuit het rioleringsfonds.

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

4 Programma 3: Bestuur

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Bestuur				
0.	Lokale democratie (extra toegevoegd speerpunt)				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Lokale democratie	-50	-50	-50	-50
	<p><u>Toelichting:</u> Deze bij de Actualisatie van de Programmabegroting 2023 toegekende middelen passen niet bij een bestaand speerpunt. Vandaar dat hier een extra speerpunt is benoemd.</p> <p>Om het proces rondom inwonersparticipatie constructief in te zetten, wordt er gewerkt aan een projectplan. Zaken die hierbij worden meegenomen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Visie op inwonersparticipatie en beleidsnotitie updaten - Opstellen participatieverordening - Participatie in het kader van de Omgevingswet per 01-01-2024 - afstemming met de raads werkgroep vernieuwing lokale democratie - organisatorische inbedding (inclusief vormen projectgroep om hiertoe te komen en ambtelijk opdrachtgeverschap). <p>Inzake kernenbeleid wordt het huidige beleid vertaald naar de situatie van nu en waar in de toekomst behoefte aan is. Doel is om toe te werken naar een Kernenbeleid 3.0.</p>				
1.	Public Affairs				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Energestad Bolsward is opgenomen als HyHub in HyNorth. HyNorth is de overkoepelende organisatie die de HyHubs aan elkaar verbind en hiervoor onafhankelijk kennis en kunde kan leveren. Met de G6 (een groep circulaire koplopergemeenten verspreid over Nederland) is een brief verstuurd in reactie op het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) waarin nadrukkelijk gewezen is op het belang van de circulaire regio's en de regionale samenwerking op circulariteit.</p> <p>Súdwest-Fryslân steunde de K80 bij de motie voor de ALV VNG over 'Rechtvaardige, langjarige, solide, duurzame gemeentefinanciën aanvaard'.</p> <p>In juni is bekend gemaakt, dat Súdwest-Fryslân € 2,6 miljoen uit de WoningBouwImpuls ontvangt.</p> <p>Tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG diende gemeente Súdwest-Fryslân, met ondersteuning van meerdere Friese gemeenten, een motie in met als titel 'onderhandelingen arbeidsvoorwaarden cao 'sociale werkvoorziening' en cao 'aan de slag'. De motie is aangenomen per acclamatie.</p> <p>Vanuit de R8 zijn we actief betrokken geweest bij de netwerkoeverleggen van de VNG aangaande val van het kabinet. In gezamenlijkheid is er gewerkt aan een lijst met onderwerpen waarvan we niet willen dat de Kamer ze controversieel zou verklaren.</p> <p>Súdwest-Fryslân werkt samen met De Fryske Marren, Provincie Fryslân en Wetterskip aan de aanvraag voor een regiodeal. Het Rijk stelt substantieel geld beschikbaar onder de voorwaarde</p>				

dat de regio mee investeert. De regiodeal wordt gezien als een opmaat naar een meer structurele financiering van de uitdagingen in de regio. Dat doen we onder meer met onze SNN partners.

2. Samenwerkingsverband Noord Nederland

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Súdwest-Fryslân maakt deel uit van SNN. Via dit samenwerkingsverband dragen we doorlopend bij aan de noordelijke samenwerking. Voor de kracht van het noorden en het versterken van onze eigen positie en belangen als grote plattelandsgemeente. Samen staan we als noorden sterk. Resultaat laat zich vertalen als de versterking van de positie van Noord-Nederland qua samenwerking, netwerken, middelen voor het noorden en concrete projecten zoals Lelylijn.

- We stellen een nieuwe visie op voor het noorden als basis voor noordelijke samenwerking. Na zomer start de uitwerking hiervan.
- We voeren vanuit noordelijke optiek lobby voor elke regio telt. Recent zijn hiervan al documenten via regiegroep SNN gegaan en zijn oa. Rondetafelgesprekken gehouden.

Lobby en samenwerking op thema's (zoals Wonen en duurzaamheid) en projecten zoals Lelylijn. Met SNN is input gegeven op het commissiedebat Klimaat en Energie 2023 dd 28 juni.

- We maken gezamenlijk verbinding met Europese thema's en fondsen. Werkbezoeken etc.
- Tijdens Noord in Nieuwspoor 16 mei in Den Haag is Energiestad Bolsward stevig op de kaart gezet.

Vanuit SNN is gewerkt aan de verkiezingsinzet die bij landelijke partijen onder de aandacht is gebracht: langjarige investeringen om regionale verschillen teniet te doen, overal een adequaat voorzieningenniveau en brede welvaart creëren en investeren in een betere leefbaarheid in het gehele land. Nabijheid, mobiliteit en duurzaamheid zijn thema's die volgens Noord-Nederland onontbeerlijk zijn voor de opgaven die er liggen.

3. Goede en inclusieve werkgever

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

In februari 2023 is het 'Leerhuis' geopend in de voormalige Wereldwinkel. Van hieruit volgen onze eigen medewerkers opleidingen en trainingen. Het Leerhuis biedt een goed gevulde kalender aan trainingen en workshops, grotendeels gegeven door eigen collega's, voor de ontwikkeling van de SWF-medewerkers. Hiermee geven we invulling aan goed werkgeverschap.

Naar aanleiding van de motie over Open Hiring die in de raadsvergadering van februari is aangenomen, is team HR een onderzoek gestart of er SWF-functies zijn die zich lenen voor Open Hiring. Na afstemming met betrokken managers, zullen we in Q3 en Q4 het ontstaan van vacatures, waar dat mogelijk blijkt te zijn, Open Hiring inzetten. Aantallen zijn nog niet te noemen. Dat is onderwerp van nader onderzoek in Q3.

In het nadere onderzoek is samen met betreffende managers geconstateerd dat in het huidige werving- en selectieproces al diverse wervingsmethoden worden gehanteerd. Met deze alternatieve wervingsmethoden bieden we laagdrempelig werk aan, aan de doelgroep die ook voor Open Hiring in beeld is. Hiermee lijkt het doel al te worden gerealiseerd en lijkt het onnodig om hier een extra middel voor in te zetten. Binnenkort volgt een rapportage naar de raad over de motie over Open Hiring die in december 2022 is ingediend.

4.	Campagne goede en inclusieve werkgever				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Arbeidsmarktpositionering	-100	0	0	0
<u>Toelichting:</u>					
<p>In maart heeft de gemeente geparticipeerd in een tweetal projecten van 3OBuro, om leerlingen van basis- en voortgezet onderwijs kennis te laten maken met werken bij een gemeente.</p> <p>Gedurende het eerste kwartaal van 2023 is gewerkt aan de ontwikkeling van een ‘werkenbij-website’ om SWF als werkgever beter vindbaar te maken. Deze website is in de loop van het tweede kwartaal gelanceerd. Met werkenbij.sudwestfryslan.nl positioneert SWF zich als goede, aantrekkelijke werkgever voor iedereen die graag bijdraagt aan maatschappelijke taken. De website bevat verhalen van medewerkers, passend beeldmateriaal en natuurlijk de vacatures die actueel zijn. Dit is een continu proces. Het reageren op vacatures is laagdrempelig voor de bezoekers van de website. Solliciteren kan door een aantal vragen in te vullen op de website en CV en brief te uploaden.</p> <p>In juni heeft SWF meegedaan aan de Week van de Uitwisseling van Werken in Friesland. Deze activiteit is een laagdrempelige manier om potentiële collega’s en andere geïnteresseerden een indruk te geven van SWF als werkgever. Geïnteresseerden hebben van de Paadwizers uitleg gekregen over de organisatie, gevolgd door een rondleiding. Na de lunch vond een verdieping plaats met medewerkers van SWF op een thema naar keuze.</p> <p>Het beschikbaar gestelde budget is tevens ingezet voor het voeren van campagnes voor moeilijk vervulbare vacatures. Deze campagnes worden ingekocht als onderzoek uitwijst dat de functies moeilijk vervulbaar zijn. Tot en met september 2023 gaat het hierbij om een bedrag van € 37.000.</p>					
5.	Mentorprogramma				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<u>Toelichting:</u>					
<p>Het onderzoek naar het borgen van kennis van ervaren collega’s bij nieuwe collega’s, is in april afgerond. Dit onderzoek was in oktober 2022 gestart. Uitkomsten bevestigen dat nieuwe collega’s behoefte hebben aan een collega die ze op weg kan helpen. Dit leidt niet alleen tot kennisbehoud in de organisatie, maar ook tot het beter inwerken van nieuwe collega’s. Gevolg daarvan is weer dat nieuwe collega’s sneller “thuis” zijn bij SWF, productiever, maar ook beter verbonden zijn met de organisatie.</p> <p>Voorstel is daarom om in het vervolg aan iedere nieuwe collega een buddy (mentor) toe te wijzen. Bij voorkeur iemand uit het eigen team, die inhoudelijk ook op de hoogte is van de werkzaamheden van de nieuwe collega. Wat hierbij een belangrijk aandachtspunt is, is dat er zowel voor de mentor als de nieuwe collega voldoende tijd wordt gemaakt om het inwerken op een goede manier te doen. Deze bevindingen zijn opgenomen in het onboardingsprogramma dat binnenkort gepresenteerd wordt aan het Directieteam.</p> <p>Op dit moment zijn we de juiste kaders voor het mentorprogramma als arbeidsmarktinterventie aan het onderzoeken en de benodigde randvoorwaarden die nodig zijn voor het invullen van onze voorbeeldfunctie als werkgever. We verwachten eind 2023 een plan van aanpak klaar te hebben.</p>					

6. Klanttevredenheid

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Er is een start gemaakt met de nulmeting van de klantcontactkanalen. Dit speerpunt wordt gefaseerd uitgevoerd per klantcontactkanaal. Door de huidige en gewenste situatie te vergelijken, kunnen aanbevelingen worden gedaan. Die worden vervolgens als deelprojecten opgepakt, met als doel de dienstverlening aan de Mienskip verder te versterken.

Dit jaar wordt de nulmeting van de klantcontactkanalen verder opgepakt. Door de huidige en gewenste situatie te vergelijken, kunnen aanbevelingen worden gedaan. De aanbevelingen worden vervolgens als deelprojecten opgepakt. Ook zal dit jaar nog een klanttevredenheidsonderzoek worden uitgevoerd. Ook de resultaten uit dit onderzoek zullen gebruikt worden om de dienstverlening aan de Mienskip verder te versterken.

7. Herstructurering informatiedomein

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Inzetten van data voor complexe vraagstukken	-100	0	0	0

Toelichting:

Er zijn factsheets gemaakt voor informatiebeheer en functioneel beheer. Over de uitwerking van deze factsheets zal naar verwachting in de volgende bestuursrapportage gerapporteerd worden.

8. Versterken digitale dienstverlening

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Verbeteren digitale dienstverlening	-540	-260	-260	-260

Toelichting:

Op dit moment wordt er hard gewerkt aan 'MijnSWF'. Per 1 juli wordt het in 'stille' productie genomen. Dat betekent dat het dan technisch werkt, maar nog niet voor de klant beschikbaar is. Vanaf dat moment zullen we zoveel mogelijk applicaties, formulieren etc. ontsluiten op 'MijnSWF'. Het is ons doel om per 1 januari 2024 een interactief portaal voor onze inwoners en ondernemers beschikbaar te hebben. Door steeds verder uit te breiden met diensten, willen we bereiken dat per 1 januari 2025 'MijnSWF' hét portaal is voor de interactie tussen onze inwoners, bedrijven en de gemeente.

Het project 'eDiensten Burgerzaken' is inmiddels opgestart. Het is de verwachting dat de digitale dienstverlening dit jaar nog wordt geïmplementeerd. We hebben een nieuwe offerte ontvangen die aanmerkelijk hogere structurele kosten laat zien. We onderzoeken nu wat de consequenties hiervan zijn en hoe we dit verder moeten oppakken. Een aanbestedingsprocedure lijkt waarschijnlijk.

MijnSWF is vertraagd. De invoering blijkt technisch complexer te zijn dan gedacht.

Het project 'Beeldbellen' is eerder dit jaar gestart met als doel om beeldbellen dit jaar nog beschikbaar te stellen voor de organisatie. Ook is er een project 'Live chat' gestart met als doel om onze klanten dit nieuwe kanaal per 1 april 2024 aan te bieden.

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdaakveld Burgerzaken				
9.	Adequate dienstverlening				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Organiseren laagdrempelige dienstverlening tichtby	-100	PM	PM	PM
	<p><u>Toelichting:</u> Dit speerpunt vind aansluiting bij speerpunt 6 (klanttevredenheid) waar de klantcontactkanalen post, telefonie, digitaal en fysiek gefaseerd worden opgepakt.</p>				
10.	Communicatie tussen inwoners en gemeente				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Verbeteren digitale dienstverlening	zie 8.	zie 8.	zie 8.	zie 8.
	<p><u>Toelichting:</u> Uiterlijk juni zijn de voorbereidende werkzaamheden afgerond (plan van aanpak, voorstel nulmeting directie, voorstel OR en planning + werkgroep samengesteld). In de maanden juli met uitloop naar de zomervakantie worden alle brieven gecontroleerd en waar nodig herschreven, dit op basis van het 4 ogen principe. Na de zomer volgt interne communicatie en training aan medewerkers.</p> <p>Doel van de nulmeting is om in kaart te brengen hoe de communicatie nu wordt ervaren. Voordat we de nulmeting gaan uitzetten willen we nogmaals het voorbereidende net ophalen; wat zijn de gemaakte afspraken en doelstellingen omtrent dit project. Maar vooral hoe we dit vorm en inhoud kunnen geven. Inclusief eigenaarschap. Binnenkort wordt een bijeenkomst gepland (met alle betrokken partijen) waar we de eerstvolgende stappen in dit project gaan identificeren en concretiseren</p>				
11.	'Wolkom yn Súdwest'-pakket				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Op dit moment worden nieuwe inwoners welkom geheten middels een brief. In het 2^e half jaar wordt een werkgroep gevormd om te adviseren over de invoering van een 'Wolkom yn Súdwest'-pakket.</p>				

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Veiligheid				
12.	Veiligheid: investeren in preventie				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Ondermijning	-60	0	0	0
	<p><u>Toelichting:</u> Om te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit ingaan of hier verder in afglijden wordt er ingezet op preventie. Om die reden is het afgelopen kwartaal ingezet op het themabijeenkomsten met betrokken ketenpartners in het werkveld jeugdoverlast. Deze sessies bestonden uit het trainen en opleiden van ketenpartners op het gebied van polarisatie, gevaren van drugscriminaliteit en digitale veiligheid onder jongeren.</p> <p>Op basis van het Integraal Veiligheidsplan investeren we in preventie en willen we met andere partners integraal samenwerken en meer zichtbaar zijn in de wijken en dorpen. We willen zoveel mogelijk naar de voorkant, risico's beheersen en het verkleinen van gelegenheid voor daders. Dit doen we middels veiligheidsanalyses, risicobeheersing, buurt- en wijkgerichte aanpak, handhaving en toezicht, en diverse interventieprogramma's. Maar waar nodig handhaven - we zetten tijdig en gericht onze instrumenten in.</p> <p>We zijn bezig om een preventieve agenda op ondermijning te ontwikkelen (inclusief borging en duurzaamheid van de te ontwikkelen activiteiten), waarbij breder gekeken wordt dan enkel openbare orde en veiligheid. Onze intentie is om de (digitale) weerbaarheid te vergroten van onze gemeente, inwoners en bedrijven binnen de gemeente Súdwest-Fryslân. Dit onder andere via bewustwording, maar ook middels het structureel inbedden van de toepassing van de wet Bibob binnen het complete toepassingsbereik van de wet. Einddoel is dat preventie van ondermijning en cybercriminaliteit een vaste waarde is binnen de diverse beleidssectoren van de gemeente.</p>				
13.	Verbinding zorg en veiligheid				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Dit speerpunt vindt aansluiting bij speerpunt 15 (programma Sociaal) - intensiveren aanpak Zorg en Veiligheid.</p> <p>We intensiveren de aanpak en de samenwerking tussen partners als het gaat om casuïstiek op het snijvlak van het sociaal domein en zorg en veiligheid. Dit doen we door het organiseren van een structureel overleg voor complexe casuïstiek. De aanpak Zorg & Veiligheid is onder de aandacht gebracht bij externe partners en collega's om de werkwijze te borgen in de organisatie. Er is een vaste kern collega's gevormd die deel uitmaakt van het overleg. Net voor de zomervakantie zijn we gestart met het overleg en de casuïstiek wordt door alle partijen goed opgepakt. Omdat het overleg een vaste structuur heeft, is het van belang dat de privacy gewaarborgd is. Daarom sluiten we een convenant met alle deelnemende partijen waarin de samenwerkingsafspraken staan. Dit convenant zit in de afrondende fase.</p>				

14. Bevoegdheden BOA's

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Binnen team Handhaving wordt er gewerkt met functiedifferentiaties. Hierdoor is er niet alleen inhoudelijke senioriteit op diverse taakvelden, maar ook diverse thema's binnen de handhavingswereld. Zo hebben wij junior handhavers, senior (of integraal) handhavers en dag coördinatoren. Welke laatsten een leidinggevende rol hebben in de aansturing van het team. Daarnaast bestaan de volgende thema's/specialiteiten: wijkhandhavers, jeugd & gezin zaken, watertoezicht en ondernijning. Met die expertise wordt er een proactieve bijdrage geleverd aan de organisatieontwikkeling.

Wijkgericht werken is een speerpunt voor 2023. Enkele handhavers hebben hier een opleiding voor gevolgd. Daarnaast is de zogenoemde 'Instagram volgdienst' op social media een effectief middel om de Mienskip tijdens de dienst van de handhaver (ook na kantooruren) direct in contact te laten staan met afdeling handhaving.

Via de website van de gemeente kan men een afspraak maken met de wijkhandhaver. Ook neemt de wijkhandhaver zitting in wijk-/buurthuizen v.w.b. een inloop uur eventueel in samenwerking met de dorpen-/ wijkencoördinator.

Team handhaving & Toezicht heeft een drukke zomerperiode achter de rug, zowel op het land als op het water. Wij kunnen positief terugkijken op het zomerseizoen. Vanuit het Zomer- en watertoezicht hebben wij dagelijks ingezet met de boot en de waterscooter op de wateren in onze gemeente.

De collega's op het land hebben ook dit jaar de Sneekweek gedraaid, waarbij langere diensten gedraaid worden en meer inzet plaatsvindt dan tijdens regulier toezicht. Hier hebben wij goed hebben samengewerkt met onze ketenpartners, zowel intern als externe partijen.

Daarnaast zijn wij bezig met het thema wijkgericht werken. Wij willen dit thema verder ontwikkelen, en netwerken met ketenpartners en onze inwoners/ondernemers. Ook op het gebied van sociale media zijn wij in ontwikkeling, zo hebben wij de 'Instagram' volgdienst. Inwoners en anderen kunnen hierop meekijken wat de werkzaamheden zijn. Daarnaast krijgen onze inwoners ook de mogelijkheid om punten aan te geven, waarop gecontroleerd moet worden. Zo willen we ervoor zorgen dat onze diensten ook interactief worden.

In juni 2022 is ervoor gekozen om onze handhavers te voorzien van een wapenstok. Hiervoor is een aanvraag ingediend bij de Korpschef van de politie. Deze levert aan advies voor het doen van een aanvraag bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Na enige bestuurlijke druk, verwachten we dat er in Q4 uitsluitsel volgt.

Overige zaken (going concern)

Inhuur personeel

Op de volgende pagina treft u een overzicht aan van inhuur tot en met boekingsdatum 3 oktober 2023.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om aan nieuw personeel te komen. Daarnaast kiezen veel vakspecialisten er tegenwoordig voor om juist op inhuurbasis te willen werken. Dit is iets waar alle gemeenten mee te maken hebben. Omdat het werk wel door moet gaan en de kwaliteit op orde moet blijven is werken op inhuurbasis een goed werkbare oplossing.

Keten	Afdeling	soort	Bedrag	
Bedrijfsvoeren	Bestuurszaken		34.415	
	Communicatie		34.723	
	DIA		92.446	
	Facilitair	WSW Seizoenkrachten	2.451	
			13.491	
	Financien		93.131	
	Human resource		238.704	
	I&A		479.155	
	Juridische- en Veiligheidszaken		101.592	
	Omgeving - Projecten		9.408	
	Strategie en Programma's		73.809	
	Centraal	Directie - algemeen		15.315
		Griffie		35.822
		Klantencontacten	Belastingen	
	Burgerzaken			21.480
Domein Klantencontacten directeur			157.462	
Omgeving	Klantcontactcentrum - KCC		343.882	
	Handhaving Publiek Domein		34.209	
	Omgeving - Ondersteuning en Advies		377.472	
	Omgeving - Projecten		17.113	
	Omgeving - Ruimtelijke Ontwikkeling		823.290	
	Omgeving - Toezicht en Handhaving		54.794	
	Vergunningen		694.033	
Ontwikkelen	Omgeving - Projecten		71.312	
	Strategie en Programma's		567.971	
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenkrachten	380.499	
		WSW Seizoenkrachten	164.538	
			-3.132	
	Schoon	Seizoenkrachten	133.874	
			111.078	
	Vastgoed		40.801	
	Water	WSW Seizoenkrachten	375.178	
			239.007	
		Seizoenkrachten bruggen en havens	1.166.329	
		Wegen	300.864	
Sociaal Domein	Beleid Sociaal Domein		1.298.609	
	Cultuur en sport		144.663	
	GT Bolsward e.o		289.130	
	GT Buitengebied SWF		416.749	
	GT Sneek Noord		216.506	
	GT Sneek Zuid		317.521	
	Intergraal Beheer SD		299.167	
	Ondersteuning		2.035.983	
	Sociaal Domein directeur		41.462	
	Vastgoed		22.165	
Eindtotaal			12.492.829	
Totaal inhuur t/m boekingsdatum 03-10-2023			12.492.829	
Keten	Afdeling	soort	Bedrag	
Bedrijfsvoeren	Facilitair	WSW Seizoenkrachten	2.451	
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenkrachten	380.499	
		WSW Seizoenkrachten	164.538	
	Schoon	Seizoenkrachten	133.874	
	Water	WSW Seizoenkrachten	375.178	
Eindtotaal			1.056.540	
Totaal inhuur excl. Seizoenkrachten t/m boekdatum 03-10-2023			11.436.290	

Tussenstand onrechtmatigheden aanbestedingen 2023

Er is met de gemeenteraad afgesproken dat in de bestuursrapportages periodiek wordt gerapporteerd over de verwachte onrechtmatigheden ten gevolge van inkoop en aanbestedingen die niet voldoen aan Europese wet- en regelgeving.

De voorlopige tussenstand is dat het aantal fouten zal dalen ten opzichte van het boekjaar 2022. Er wordt ingeschat dat er rond de € 1,3 miljoen aan fouten zullen optreden. Deze worden voornamelijk veroorzaakt door een tweetal doorlopende fouten uit 2022, namelijk de schoonmaakwerkzaamheden die grotendeels bij Empatec (€ 0,55 miljoen) zijn neergelegd en ingenieursdiensten (€ 0,4 miljoen). Voor beide zaken wordt nog druk gewerkt aan oplossingen. In de Rechtmatigheidsverantwoording van het college bij de jaarrekening 2023 zal hierover nader worden gerapporteerd.

Ten aanzien van de rechtmatigheid van de verlengingen van de raamovereenkomst Specialistische Jeugdhulp (SJH) in Friesland door Sociaal Domein Fryslân is er een risico. De beoogde ingangsdatum van de nieuwe raamovereenkomst SJH, te weten 1 januari 2022, is niet gehaald vanwege vertragingen die ontstaan zijn doordat meerdere aanbieders kort geding procedures zijn gestart. Om de continuïteit van de jeugdzorg te waarborgen heeft SDF, na instemming van de Friese gemeenten, de lopende raamovereenkomst SJH via addenda verlengd voor 2022 en 2023. Er zijn door juristen van een andere Friese gemeente vragen gesteld voor wat betreft de rechtmatigheid van deze verlengingen.

5 Overzichten

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

6 Mutaties reserves

Verwachting verloop Algemene Reserve in 2023

In de volgende tabel staat het verloop van de Algemene Reserve. De met een * gemarkeerde posten zijn nieuw ten opzichte van de vorige bestuursrapportage.

Ontwikkeling Algemene Reserve (bedragen x € 1.000)	2023
Stand per 31/12/2022 volgens JR 2022	18.909
<u>Reeds genomen raadsbesluiten</u>	
Af: Begroot resultaat 2023 volgens Programmabegroting 2023	-12.573 Raadsbesluit 10-11-2022
Bij: Actualisatie Programmabegroting 2023	2.638 Raadsbesluit 02-02-2023
Bij: Resultaat Berap JFM 2023	0 Raadsbesluit 22-06-2023
Bij: Werkelijk resultaat 2022	10.659 Raadsbesluit 22-06-2023
Af: Resultaatbestemmingen 2022	-3.566 Raadsbesluit 22-06-2023
* Af: Manegeterrein	-750 Raadsbesluit 20-07-2023
Af: Bodemsanering terrein buitendienst Bolsward	-1.800 Raadsbesluit 28-09-2023
Af: Resultaat Berap AMJ 2023	-555 Raadsbesluit 28-09-2023
Nieuwe Stand	12.962
<u>Nog verwacht</u>	
* Bij: Nota reserves en voorzieningen	1.500 Raadsvoorstel 23-11-2023
* Af: Resultaat Berap JAS 2023	-5.033 Raadsvoorstel 21-12-2023
* Bij: Restant Coronafonds	1.650 volgt
Stand na verwacht	11.079
> Niveau weerstandsvermogen	8.300
Vrij besteedbaar	2.779

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

7 Paragrafen

Betreffende de paragrafen is er niets om over te rapporteren.

Nr.	Paragrafen				
3.	Kapitaalgoederen				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Motie insectennetwerk	-150	-150	-150	-150
	Motie vergroening dorpen/steden	-50	-50	-50	-50
<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.					

8 Ontwikkelfonds en overige projecten

Hieronder rapporteren wij over alle actieve projecten uit die (grotendeels) gefinancierd worden vanuit het Ontwikkelfonds (projecten waarvoor krediet beschikbaar is gesteld en die nog niet zijn afgerond). Daarnaast informeren wij over projecten die in vergaande voorbereiding zijn.

Daarnaast rapporteren we over overige projecten die niet gefinancierd worden vanuit het Ontwikkelfonds. Standaard rapporteren we over majeure projecten waar de raad een realisatiekrediet voor beschikbaar heeft gesteld. Mochten er significante afwijkingen zijn bij overige projecten, dan rapporteren we ook daarover, zolang er sprake is van een afwijking.

8.1 Ontwikkelfonds

Nr.	Project													
	Bolsward: Bolsward-west (ontsluiting) (Mobiliteit)													
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Nu de gemeenteraad in haar vergadering van 20 juli 2023 extra middelen ter beschikking heeft gesteld, kan verder worden gewerkt aan het ontwerp. Dit wordt aangepast omdat Súdwest-Fryslân aangegeven heeft de fietstunnel onder de Oude Rijksweg te willen positioneren. Dit ontwerpproces is momenteel gaande.</p> <p>Het onderdeel aansluiting Exmorraweg op rotonde N359 is aanbesteed. In week 36 is gestart met de werkzaamheden.</p>													
	Bolsward: Binnenstad-Herinrichting (Agenda Bolsward)													
	<p><u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2023</th> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Herinrichting Binnenstad Bolsward (herstel en fase 2)</td> <td>-2.015</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> <p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Het herstel van de gebreken van fase 1 is afgerond. Met fase 2 kan worden begonnen als hiervoor gemeentelijke capaciteit beschikbaar is.</p>					2023	2024	2025	2026	Herinrichting Binnenstad Bolsward (herstel en fase 2)	-2.015	0	0	0
	2023	2024	2025	2026										
Herinrichting Binnenstad Bolsward (herstel en fase 2)	-2.015	0	0	0										
	Bolsward: Aquaduct Bolsward (Mobiliteit)													
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Nu benodigde documenten voor overleg met het rijk via Bestuurlijk Overleg MIRT en lobby gereed zijn, zijn vooreerst bij de provincie andere prioriteiten gesteld. Ook de gemeente heeft opgaven op het gebied van infra, zoals Bolsward-west (inclusief ontsluiting Exmorra) en de effecten van de problemen bij de aquaduct nabij Uitwellingerga, waardoor de start van de lobby iets later wordt.</p>													

Nr.	Project	
	Sneek: De Hemmen III (Economische zaken)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Bouwrijp maken Het terrein is op hoogte gebracht, het proces van zetting is gestart. Aan de hand van een, door gemeente, uitvoerder en ingenieursbureau opgezet, ecologisch werkprotocol kan er worden doorgewerkt in het broedseizoen.</p> <p>Verkoopprocedure Voor fase 2 wordt de verkoopprocedure van fase 1 gehanteerd. Duurzaamheid speelt een rol, daarvoor is de duurzaamheidsmatrix ontwikkeld die door nieuwe belangstellenden voor een kavel kan worden ingevuld. De score van de menukaart wordt gekoppeld aan de privaatrechtelijke koopovereenkomst. Bij invulling van de menukaart en door hoog te scoren, maken inschrijvers meer kans bij de toewijzing van een bedrijfskavel.</p> <p>Planning De kritieke activiteiten in de planning zijn de toevoer van elektriciteit en de verkeersontsluiting. Voor beide activiteiten is er afhankelijkheid van andere partijen. De huidige planning is samengevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bouwrijp 2023 eind • Nutstoevoer kavels 2024 begin (afhankelijk van oplossing Liander) • Verkeersontsluiting 2024 medio • Uitgifte en bouw 2024 medio (afhankelijk van tijdige (tijdelijke) ontsluiting) <p>Vanwege personeelstekorten bij adviesbureaus, en ook bij aannemers, én de lange(re) levertijden van materialen is er kans op vertragingen. Dit speelt breder bij ruimtelijke ontwikkelingen.</p> <p>Ontsluiting Het definitieve ontwerp van de ontsluiting is goedgekeurd door Rijkswaterstaat. De bouw ervan is naar verwachting halverwege 2024 gereed. De tijdelijke ontsluiting voor de bouw van bedrijfspanden wordt onderzocht. Ook deze partij bepaalt mede de voortgang.</p> <p>Toevoer nutsvoorzieningen Vanwege de overbelasting van het stroomnet en het onderstation Sneek is de toevoer van elektriciteit naar de bedrijfskavels voor begin 2024 niet meer gegarandeerd. Het project NuLelie van netbeheerder Liander moet de netinfrastructuur herstructureren voor de middenspanningscapaciteit, waaronder ook de aftakking naar De Hemmen III. Met Liander is afgesproken dat dit eind 2023 gereed is. Het onderstation is een apart verhaal; met spoed wordt met Liander naar een integrale oplossing gezocht voor een tijdige energievoorziening en het versneld realiseren van een nieuw onderstation te Sneek. In de tussentijd wordt onderzocht of een tijdelijke oplossing met opslagcapaciteit op het bedrijventerrein zelf haalbaar is.</p> <p>GreX Op 20 juli 2023 heeft de raad ook Fase 2 vastgesteld en toegevoegd aan fase 1. Hiermee is één grondexploitatie vastgesteld voor Fase 1 en 2, Hemmen III Totaal. Een belangrijke toevoeging die voor beide fases geldt, is het toevoegen van kosten voor een tijdelijke energievoorziening.</p>	
	Sneek: Stationsgebied (Agenda Sneek)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Met uitzondering van wat restpunten zoals o.a. verlichting en groenvoorzieningen is het werk gereed.</p>	

Nr.	Project	
	Sneek: IJsterkade (Agenda Sneek)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.	
	Sneek: De Potten, visievorming (Gastvrijheidseconomie)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> De gebiedsvisie is 9 maart 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Het vervolgtraject kan worden gestart als hiervoor gemeentelijke capaciteit beschikbaar is.	
	IJsselmeer opgave: Versterking Friese IJsselmeerkust (VFIJ) (IJsselmeerkust)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> <i>De provincie Fryslân is penvoerder namens de samenwerkende partijen, het Rijk, Provincie Fryslân, Gemeente DFM en gemeente SWF (conform samenwerkingsovereenkomst). In de Stuurgroep SWH wordt gerapporteerd over de voortgang van het project Versterken Friese IJsselmeerkust.</i> <p>Stand van zaken Op 26 mei 2023 zijn de ondertekende projectbeslissingen van de minister en de beschikking ontvangen voor de bijdrage uit het deltaxfonds ter grootte van ca. €12,5 miljoen. Inmiddels is gestart met de technische voorbereidingen, procedures en het opstellen van contracten.</p> <p>Samen met Assetbeheer van de gemeente SWF zijn de eerste werkzaamheden in de haven van Laaksum uitgevoerd zoals o.a. vervangen van de meerpalen en het opknappen van de verharding.</p> <p>Communicatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In juli is er een nieuwsbrief uitgebracht. - 14 juli heeft er een stakeholdersbijeenkomst plaatsgevonden voor het deelproject It Soal (aanleg strekdam) - Voor de Mokkebank en de stranden is een stakeholdersbijeenkomst in voorbereiding <p>Beschikbaarheid zand Uitgangspunt voor de realisatie van de onderdelen Workum en de stranden is de beschikbaarheid van zand uit het IJsselmeer. Op verzoek van RWS is het op diepte brengen van de vaargeul door de provincie Fryslân i.v.m. verzilting tijdelijk stop gezet. RWS en provincie zijn in gesprek over de consequenties hiervan en zoeken naar alternatieven. Planning van uitvoering is afhankelijk van de beschikbaarheid van zand.</p> <p>RWS is aan het onderzoeken wat de eventuele gevolgen kunnen zijn ten aanzien van verzilting. Onduidelijk is wanneer dit onderzoek gereed is en welke consequenties dit heeft voor de tijdige beschikbaarheid van het zand voor de zand gebonden deelprojecten.</p> <p>Stijging Bouwkosten Conform vastgelegde afspraken; Het financieel beschikbaar gestelde bedrag is kader stellend (een gelimiteerd maximum). Als er financiële issues optreden, zullen deze opgelost moeten worden middels de post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende zijn, dan zal dit ten koste gaan van een deel van de scope. Zijn de gevolgen zodanig dat doelstellingen van het project en scope niet meer haalbaar zijn, dan zal geëscaleerd worden naar de stuurgroep.</p> <p>De markt heeft te maken met flinke stijging van de bouwkosten wat veroorzaakt wordt door; krapte op de arbeidsmarkt, tekort aan bouwstoffen, stijgende prijzen, brandstoffen en inflatie.</p> <p>Dit is een risico voor de uit te voeren scope</p>	

Nr.	Project	
	IJsselmeer opgave: Ontsluiting Stavoren (Mobiliteit)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De weg is 21 juli opengesteld voor het verkeer. 20 september vind bestuurlijke opening plaats. M.u.v. het groenplan en wat restpunten zoals o.a. aanleg groenvoorzieningen is het project gereed.</p>	
	IJsselmeer opgave: Atlantikwall in het waddengebied (Afsluitdijk)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> - het eerste deel het inrichten van de Atlantikwall-bunker met een expositie is gereed en maakt onderdeel uit van de expositie van het Kazemattenmuseum. - In het kader van 75 jaar bevrijding is er een krant uitgebracht.</p> <p>Resterende deel: Kornwerderzand: strijd om de Afsluitdijk (scenario kazematten 2e linie) 2e kazematteneiland Op Kornwerderzand is sprake van een complexe situatie, waarbij vele projecten en processen in elkaar grijpen en samen komen. Hierbij kan gedacht worden aan onderwerpen zoals; het verduurzamen en toekomstbestendig maken van de Afsluitdijk, de Vismigratierivier, de verbreding van de sluis, het opnieuw aanbesteden van de bestaande spuimiddelen, het vervangen van de bruggen en een upgrade van Kornwerderzand in zijn geheel als toeristische bestemming (bereikbaarheid, parkeren, bewegwijzering, wegen- en padenstructuur en informatievoorziening).</p> <p>Afstemming over volgorde, efficiency en logistiek van de werkzaamheden hebben ervoor gezorgd dat een deel van de uit te voeren projectonderdelen later in de tijd zijn geprogrammeerd. De grote en complexe werken domineren voorlopig alle projecten op en rond de Afsluitdijk, ook die van eerder gehonoreerde (deel)projecten zoals de Atlantikwall in het Waddengebied. Vanwege vertraging van de werkzaamheden aan de afsluitdijk heeft er in 2022 geen start kunnen plaatsvinden van dit laatste onderdeel.</p> <p>Door de vertraging komt de einddatum onder druk te staan.</p>	
	IJsselmeer opgave: Sluis, Waddenfonds beleef Kornwerderzand (Afsluitdijk)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De gemeente heeft verantwoordelijkheid voor de beschikking van het Waddenfonds beleef Kornwerderzand door middel van een machtiging overgedragen aan de provincie Fryslân.</p> <p>De provincie heeft een extern bureau ingehuurd om inzichtelijk te maken hoe de verschillende processen van de ontwikkelingen in elkaar grijpen en hoe de verschillende beleefbare elementen aan elkaar verbonden zijn. Met als doel om te komen tot een integrale visie voor een gebiedsontwikkeling Kornwerderzand als bestemming.</p>	
	IJsselmeer opgave: De Nieuwe Afsluitdijk (Afsluitdijk)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Bruggen Het oorspronkelijke idee was, om de bruggen één-op-één aan te besteden aan de aannemer van het Rijkcontract, zodat de gevolgen van het project versterking Afsluitdijk konden worden beperkt. Deze inkoopstrategie leidde echter tot bezwaren. Daarom is dit inkoopproces stopgezet en zal de realisatie van de bruggen op basis van een “normale” Europese aanbesteding in de markt gezet worden. De consequentie hiervan is dat de realisatie van de bruggen pas kan plaatsvinden als het Rijkswerk aan de versterking van de Afsluitdijk en de stormvloedkering klaar is en de bijbehorende documentatie beschikbaar is.</p>	

De realisatie van de bruggen zal wel vertragen ten opzichte van de tussenmijlpaal 2025, maar het gehele werk kan nog steeds in 2028 conform de afspraak in de BOK klaar zijn. Waarschijnlijk zal de uitvoering starten in 2025. De uiteindelijke planning is wel afhankelijk van de verdere planningsafspraken met Rijkswaterstaat. Hierover wordt nu in overleg met alle betrokken partijen een netwerkplanning opgesteld. Dat is een integrale planning van alle nog te realiseren werken op en rond de Afsluitdijk de komende jaren.

Sluis

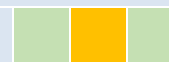
Het Rijk onderzoekt momenteel hoe de verzilting bij Kornwerderzand kan worden aangepakt. Dit heeft consequenties voor de technische keuzes van ontwerp en realisatie van de nieuwe sluis. De Provincie is hierover in gesprek met het Rijk. Ook de sluis is onderdeel van de bovengenoemde netwerkplanning van alle ontwikkelingen rondom de afsluitdijk om hinder te beperken. Voor de sluis is het de verwachting dat deze conform de mijlpaal in 2028 in gebruik zal zijn, waarbij de bovengenoemde afhankelijkheid van planningsafspraken met Rijkswaterstaat ook voor de sluis geldt.

Geulen

Ook de verruiming van de geulen is van invloed op de verzilting doordat zoutwater zich via de verdiepte geulen verder naar het zuiden kan verplaatsen. Op verzoek van Rijkswaterstaat is de verruiming en de zandwinning daarom tijdelijk stilgelegd. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld de projecten Vismigratierivier en Versterking Friese IJsselmeerkust nog geen gebruik maken van de beoogde vrijkomende materialen. De Provincie voert gesprekken met Rijk om de gevolgen van deze vertraging te beperken. Ook voor de geulen is het de verwachting dat deze conform de mijlpaal in 2028 in gebruik zullen zijn.

De gemeente is partner in het project De Nieuwe Afsluitdijk. Tijdens de stuurgroep vergaderingen worden wij op de hoogte gesteld van de stand van zaken rond de voortgang van de werkzaamheden van De Nieuwe Afsluitdijk. De gemeente SWF is lid van deze stuurgroep.

IJsselmeer opgave: Museum Hindeloopen (Cultuur)

Toelichting op de afwijking:

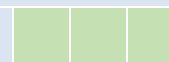
Op 14 juli 2022 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om 300.000 euro vanuit het Ontwikkelfonds voorlopig beschikbaar te stellen voor de uitbreiding en vernieuwing van het museum. Op 15 juni 2017 nam de raad al een amendement aan om dit bedrag te reserveren. In 2022 had het museum het definitieve ontwerp rond met een (bijna) dekkende begroting en een goede onderbouwing, waardoor het museum voldeed aan de voorwaarden die de raad in 2017 stelde.

Inmiddels heeft Museum Hindeloopen het pand overgenomen van de gemeente Súdwest-Fryslân. De bouwvergunning is verleend en de verbouwing is in februari van start gegaan, 6 maanden later dan aanvankelijk gepland.

Op dit moment is het streven het gebouw op 1 december 2023 op te leveren. Daarna zal herinrichting van het museum plaatsvinden.

Tijdens de verbouw zijn er onverwachte zaken aan het licht gekomen. Zo is er sprake van achterstallig onderhoud en verborgen gebreken. Bij de verkoop van het pand is afgesproken dat de gemeente garant staat voor deze zaken. Een compleet beeld hebben we hier nog niet van. Daarnaast is er voor gekozen extra maatregelen te nemen met betrekking tot verduurzaming en energiebesparing vanwege de energiecrisis.

Út de Mienskip: Subsidieregeling bovenlokale initiatieven (Kernenbeleid)

Toelichting op de afwijking:

Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.

8.2 Financieel overzicht Ontwikkelfonds

Ontwikkelfonds	Totaal t.m. 2026	t.m. 2022	2023	2024	2025	2026
Totaal beschikbaar gesteld	32.830.424	20.300.000	3.000.000	3.530.424	3.000.000	3.000.000
Krediet	18.078.676	14.049.013	1.685.081	1.344.582	1.000.000	-
Gelabeld	4.431.324	250.000	1.981.324	1.200.000	1.000.000	-
Beschikbaar	10.320.425	6.000.988	5.334.583	6.320.425	7.320.425	10.320.425
Te activeren	22.300.000	14.300.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Beschikbaar krediet/In besluitvormingstraject	11.773.751	9.233.251	1.040.500	750.000	750.000	-
Binnenstad fase 1	100.000	100.000				
Bolsward, Hist. Centrum Westergo	1.000.000	1.000.000				
Bolsward-west (ontsluiting)	800.000	800.000				
HCV	1.531.000	1.531.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 2	200.000	200.000				
De Hemmen III	2.400.000	2.400.000				
Aanpassing recreatiegebied rondom De Hemmen III	400.000	400.000				
Rondweg Warns	1.300.000	1.300.000				
Rondweg Warns	200.000	200.000				
Hoogspanning Pasveer voorbereidingskrediet	107.251	107.251				
Museum Hindelopen	300.000	300.000				
Sneek Stationsgebied	895.000	895.000				
Ijsselmeeropgave	2.250.000	-	750.000	750.000	750.000	
Bolsward-west (ontsluiting)	290.500		290.500			
Gelabeld	2.642.749	-	1.142.749	500.000	1.000.000	
Hoogspanning pasveer	642.749	-	642.749			
Sportcarroussel	1.000.000				1.000.000	
Sluis	1.000.000	-	500.000	500.000		
Nog beschikbaar te activeren	7.883.500	5.066.749	4.883.500	5.633.500	5.883.500	7.883.500
Eenmalig	10.530.424	6.000.000	1.000.000	1.530.424	1.000.000	1.000.000
Beschikbaar gesteld krediet	6.304.925	4.815.762	644.581	594.582	250.000	-
Aquaduct - onderzoeksgeld	120.000	120.000				
Gebiedsvisie sportpark	84.000	84.000				
Lichtplan Bolsward	140.500	140.500				
Ontwikkeling bedrijventerrein, icm upcycle energy-valle	25.000	25.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 1	200.000	200.000				
Aanpak de Potten	70.000	70.000				
Sneek IJlsterkade	161.425	161.425				
Stedenbouwkundige visie Sneek	70.000	70.000				
Vitaliteit binnenstad, verkennen en voorbereiden	80.000	80.000				
Kwaliteit toegangspoorten deelvisie spoorzone	10.000	10.000				
Versterking Friese IJsselmeerkust (co financiering)	1.200.000	510.837	344.581	344.582		
Atlantic Wall	37.500	37.500				
Waddenfonds - beleving kornwerderzand	100.000	100.000				
IJsselmeerkust - DNA (100k), fietspad + poort Frl	162.500	162.500				
Cofinanciering	125.000	125.000				
Bijdrage projectbureau De Nieuwe Afsluitdijk (2021)	50.000	50.000				
Poort van Friesland	50.000	50.000				
Onderzoek veilige fietsverbindingen	40.000	40.000				
Regeling út de Mienskip	700.000	700.000				
Tafel van Makkum	50.000	50.000				
Ambitiedocument	40.000	40.000				
Toekomstvisie Woudsend (Pilot Integraal Gebiedsgeric	100.000	100.000				
flexibiliteitsbudget	100.000	100.000				
Ijsselmeeropgave	750.000	-	250.000	250.000	250.000	
Landsschapspark Folgare	50.000		50.000			
Afgeronde projecten	1.789.000	1.789.000				
Gelabeld	1.788.575	250.000	838.575	700.000	-	
Sneek, IJlsterkade	138.575		138.575			
Programatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) (co	1.400.000	-	700.000	700.000		
DNA (co financiering)	250.000	250.000				
Nog beschikbaar eenmalig	2.436.925	934.239	451.083	686.925	1.436.925	2.436.925

Wijzigingen Ontwikkelfonds

Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de vorige berap te melden.

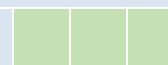
8.3 Overige majeure projecten

Nr.	Project															
	Huisvesting Buitendienst (Kapitaalgoederen)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Eind december heeft de gemeenteraad ingestemd met de nieuwe huisvesting voor de buitendienst onder voorbehoud van het beschikbaar stellen van middelen. Donderdag 2 februari heeft de raad ook het aanvullend benodigde geld beschikbaar gesteld.</p> <p>Het voorontwerp is in juni 2023 opgeleverd. Op dit moment loopt de gunningsfase van een Europese aanbesteding van een bouwteampartner (aannemer). In bouwteamvorm wordt tot medio 2024 gewerkt aan het definitief- en technisch ontwerp. Hierna volgt de prijs- en contractvorming voor daadwerkelijke realisatie. De bouw staat vervolgens gepland in 2025 met oplevering eerste helft 2026.</p>															
	Sneek: Woningbouw Harinxmaland (Wonen en grondbedrijf)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De afronding van Harinxmaland fase 1 betreffende het woonrijp maken (definitieve inrichting openbare ruimte) verloopt volgens plan en budget. De 400 woningen in deze fase zijn opgeleverd en bewoond. In het najaar van 2023 is alles klaar.</p> <p>Voor de ontwikkeling van Harinxmaland fase 2A betreffende de realisatie van 80 sociale huur- en koopwoningen ontstond er in 2023 een overschrijding van het voorbereidingskrediet. De overschrijding was van tijdelijke aard en is na beschikbaar komen van het uitvoeringskrediet ad € 14,3 miljoen in mei 2023 afgedekt.</p> <p>De gronduitgifte voor de 80 woningen zal vanaf Q2 van 2024 gaan plaatsvinden.</p>															
	Sneek: Woningbouw Houkepoort (Wonen en grondbedrijf)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Geen afwijkingen.</p>															
	Sneek: Verkabelen Hoogspanningskabels Sneek-Noord (Kapitaalgoederen)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> In 2022 is een actualisatie van het Haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. De rapportage van dit onderzoek is onlangs toegestuurd, ca. een halfjaar later dan toegezegd. Het haalbaarheidsonderzoek geeft aan dat het verkabelen zal worden uitgevoerd middels een gestuurde boring, wat een forse toename van de kosten met zich mee brengt. In het haalbaarheidsonderzoek zijn 2 varianten uitgewerkt waarvan de kosten zijn geraamd op € 9,37 miljoen en € 10,41 miljoen. In de vorige rapportage is aangegeven dat de wettelijk verplichte bijdrage van de gemeente ca. € 1,5 miljoen is, maar verwacht mag worden dat de bijdrage minimaal € 2 miljoen is.</p> <p>In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel tijd TenneT, na opdracht verstrekking, denkt nodig te hebben voor de verschillende fasen van het project.</p> <table border="1" data-bbox="236 1749 1050 1877"> <thead> <tr> <th></th> <th>Projectfase</th> <th>doorlooptijd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Basis ontwerpfase</td> <td>15 - 18 maanden</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Detailontwerpfase en realisatie</td> <td>24 - 36 maanden</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Totaal</td> <td>39 - 54 maanden</td> </tr> </tbody> </table> <p>TenneT geeft hierbij nadrukkelijk aan dat de genoemde doorlooptijden een schatting is, de doorlooptijd van een projectfase is sterk afhankelijk of TenneT voldoende capaciteit kan inzetten. Eind 2022 is hierover door TenneT een brief gestuurd waarin is aangegeven, dat door de grote hoeveelheid werk ten gevolge van de energietransitie, er keuzes gemaakt moeten</p>					Projectfase	doorlooptijd	1	Basis ontwerpfase	15 - 18 maanden	2	Detailontwerpfase en realisatie	24 - 36 maanden	Totaal		39 - 54 maanden
	Projectfase	doorlooptijd														
1	Basis ontwerpfase	15 - 18 maanden														
2	Detailontwerpfase en realisatie	24 - 36 maanden														
Totaal		39 - 54 maanden														

wanneer een (verkabelings)project uitgevoerd wordt. Voor verkabelingsprojecten betekent dit dat Tennet maximaal 2 projecten per fase zal opstarten.

Met de provincie zijn op ambtelijk niveau verkennende gesprekken opgestart voor een eventuele provinciale bijdrage in de verkabelingskosten.

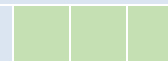
Workum: Nieuwbouw scholen en infra Weverswei (Onderwijs)

Toelichting op de afwijking:

Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.

Diverse projectmatige zaken

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Werken aan sterke, aantrekkelijke stads- en dorpskernen	-250	-250	-250	-250

Toelichting:

De toegekende bedragen zullen voor een groot deel worden ingezet voor projectmatige zaken in de openbare ruimte. Vandaar dat in deze rapportage de middelen onder het kopje "Projecten" zijn geplaatst. Invulling volgt nog.

9 Financiële mutaties

In dit hoofdstuk kunnen we voorstellen doen voor financiële mutaties in de begroting. We zullen hierbij steeds de afweging maken of het een invulling van bestaand beleid betreft, of dat het om nieuwe zaken gaat. Nieuwe zaken/nieuw beleid doen we niet via de bestuursrapportage maar via een eigen raadsvoorstel, tenzij het een melding van een onontkoombare ontwikkeling betreft.

In de hierna volgende tabel is aangegeven wanneer een melding via de berap mogelijk is en wanneer er een separaat raadsvoorstel moet komen:

Type afwijking:	Er is geen keuze mogelijk: <ul style="list-style-type: none">voldongen feitonontkoombaar	Er is wel een keuze mogelijk: <ul style="list-style-type: none">vroegtijdige signalering
Binnen beleid, waarbij aanpassing van beleid niet aan de orde is.	Melden via berap	Melden via berap
Binnen beleid, waarbij heroverweging van beleid wenselijk is.	Melden via berap	Separaat raadsvoorstel
Buiten beleid	Melden via berap	Separaat raadsvoorstel

9.1 Voorgestelde (mutaties in) kredieten

1a. en 1b. Gemeentelijk schuldenbeleid

Via de Meircirculaire 2023 (zie actieve info in week 35 en de hierna volgende begrotingswijziging b.) hebben we een bedrag gekregen voor Flankerend beleid energiearmoede en Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden. Deze bedragen willen we toevoegen aan het al bestaande krediet van Gemeentelijk schuldenbeleid. Omdat we dit bedrag van het Rijk krijgen via de algemene uitkering, heeft deze kredietophoging geen invloed op de reserves of op de begroting.

2. Vervanging kade Doniaweg Burgwerd

Voor de vervanging van de kade aan de Doniaweg in Burgwerd was € 400.000,- geraamd. Via het investeringsprogramma 2023 is dit beschikbaar gesteld door het college. Deze raming was van 2022 en nu blijkt dat de vervanging circa € 600.000 gaat kosten. Dat is uiteraard nog afhankelijk van de uitkomst van de aanbesteding. Toch is het verzoek om het investeringskrediet met € 200.000 te verhogen. De daaruit extra voortvloeiende lasten (€ 7.780) te dekken uit het resterende investeringsprogramma en het onderhoudsbudget 'oevers en kaden'.

Dan kan het werk worden doorgezet en dat is van belang om risico's te voorkomen.

3. Vervanging kade Achtvoet Hindeloopen

De kade langs de Achtvoet in Hindeloopen is voor de zomer van 2023 vervangen. Door de gemeenteraad is voor de vervanging in 2021 een krediet van € 750.000 beschikbaar gesteld. Uiteindelijk is er in totaal € 865.000 uitgegeven, oftewel € 115.000 meer dan was begroot. De oorzaak hiervan is een vrij hoge aanbesteding (prijsindexatie) en vervolgens meerwerk aan één van de bruggen die er uit moest. Bij één van de bruggen moest namelijk herstelwerk plaatsvinden aan het brughoofd.

Door de hogere kosten, zorgt dat voor een overschrijding op de kapitaallasten van € 4.500 (o.b.v. 40 jaar afschrijvingstermijn). Dit vangen we op binnen de begroting 'oevers en kaden'.

4. Bijdrage co-financiering Grondexploitatie Franekerstraatweg Bolsward

Bij het vaststellen van de grondexploitatie in 2017 is provinciale subsidie (ISV3) aangevraagd, een bedrag van € 261.699 (de oorspronkelijke aanvraag was € 300.000). Onderdeel van de subsidie-aanvraag was een gemeentelijke co-financiering van € 300.000. Dit is opgenomen in de reserve Beschikbaar gestelde kredieten (Stedelijke Vernieuwing). De gemeentelijke bijdrage kan nu door middel van een begrotingswijziging aan de grondexploitatie worden toegevoegd.

5. Bijdrage Streekwurk

Via Streekwurk voert de Provinsje Fryslân Subsidieregeling Iepen Mienskipsfûns en moetingplakken Fryslân (Subsidieregeling IMF 2020 Fryslân). Streekwurk bestaat uit 5 regio's: Noordwest, Noordoost, Zuidwest, Zuidoost en de Waddeneilanden. In onze regio, Zuidwest, voeren de beide gemeenten de regeling uit voor de kleine aanvragen tot en met € 10.000,00. Streekwurk ZWF ondersteunt ons daarbij en behandelt de aanvragen voor de middelgrote en grote projecten.

Voor 2023 heeft de Provinsje Fryslân onze gemeente de opdracht verleend om uitvoering te geven aan de subsidieregeling IMF 2020 Fryslân, voor zover het aanvragen betreft genoemd in artikel 2 onder a (kleine maatschappelijke initiatieven, waaronder nieuwe evenementen). De Provinsje Fryslân heeft daarvoor een bedrag van € 105.000,- beschikbaar. De totale uitgaven overschrijden dit bedrag niet. Hierdoor moet het totale krediet 'Bijdrage Streekwurk' worden aangepast. Zowel de uitgaven (kosten IMF project) als de inkomsten (bijdrage Provinsje Fryslân) gaan omhoog met € 105.000.

6a. en 6b. Inzet coronamiddelen voor NPO

Voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs is door de gemeenteraad in 2022 een krediet beschikbaar gesteld van € 1.670.000. Daarnaast heeft het Rijk via de meicirculaire 2021 extra middelen beschikbaar gesteld van € 328.000 voor coronaherstel bij de jeugd. Voor dit bedrag is ook een krediet beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering hiervan is een groot aantal maatregelen of gewenste activiteiten verwerkt in het NPO-bestedingsplan. De kosten hiervoor zijn geraamd op € 254.000. Met dit bedrag en eerder genoemd bedrag is in totaal € 1.924.000 beschikbaar voor het NPO-bestedingsplan.

Het voorstel is door het bedrag van € 254.000 onder te brengen in het krediet van de NPO-gelden omdat het om één project gaat.

7. Subsidiëren groot onderhoud/verduurzaming ontmoetingsplaatsen

In navolging op het raadsbesluit van 22 december inzake de notitie 'beleid en ontmoetingsplaatsen 2023-2033' en de actualisatie van de programmabegroting 2023 is voor de 'subsidiering groot onderhoud en verduurzaming' vanaf 2023 in de komende tien jaar een kapitaallast van € 75.000 beschikbaar voor een investering van € 1.391.000 per jaar voor ontmoetingsplaatsen. In juni 2023 is via een collegeadvies akkoord gegeven voor de aanpak van de eerste twee ontmoetingsplaatsen. Het totale investeringsbedrag is € 212.000, wat leidt tot een kapitaallast van € 11.427.

Voorgesteld wordt om het investeringsbedrag en de daarmee samenhangende kapitaallast beschikbaar te stellen.

8a. en b. Krediet aanpak energiearmoede

Op 25 juli jl. heeft het college het raadsvoorstel "Energiearmoede isolatie en witgoedvervanging" goedgekeurd. Dit voorstel wordt aan de raad voorgelegd voor besluitvorming in de eerstvolgende raadsvergadering. De dekking van de uitgaven is een specifieke uitkering (SPUK) die we van het Rijk ontvangen.

Hiervoor zijn uitvoeringskosten beschikbaar vanuit het krediet voor bijzondere bijstand, dat gevoed is door incidentele coronamiddelen. Er wordt dit jaar een energiecoach ingehuurd. Voorgesteld wordt om vanuit het krediet voor bijzondere bijstand deze energiecoach te betalen. De kosten zijn geraamd op € 62.000. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 62.000 over te hevelen naar het krediet aanpak energiearmoede.

9a. b. en c. Diverse overboekingen inzet personeel

Vanuit diverse kredieten zijn middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoering van verschillende taken. Dit betreft diverse overboekingen betreffende de inzet van personeel. Er vinden verschuivingen plaats tussen kredieten en exploitatie, vandaar dat we deze wijzigingen hier opnemen.

10. CDOKE-middelen

Vanuit het Rijk is de brede doeluitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) beschikbaar gesteld. Het gaat in totaal om €5.143.682 verdeeld over 2023-2024-2025. In 2023 hebben wij €1.699.147 ontvangen. In januari 2024 wordt er €1.714.561 uitgekeerd en in januari 2025 €1.729.974.

Het doel van deze meerjarige regeling is om de capaciteit voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid bij decentrale overheden te optimaliseren.

Het geld wordt gebruikt voor personele inzet t.b.v. de energietransitie, het inhuren van (externe) expertise, het (laten) uitvoeren van onderzoeken en (max 10%) aan overige uitgaven gerelateerd aan het klimaatbeleid. Jaarlijks vindt er verantwoording plaats over de besteding aan het Rijk. Er wordt gewerkt aan de definitieve specificatie voor de inzet van de uitkering.

Voorgesteld wordt om deze middelen voor een bedrag van € 1.636.318 op een nieuw krediet te zetten en voor een bedrag van € 62.829 op de exploitatie.

11. Autoluwe binnenstad Sneek

In de actualisatie van de begroting 2023 is een bedrag opgenomen van € 250.000 voor Werken aan sterke, aantrekkelijke stads- en dorpskernen. Een van de onderdelen daarvan is het autoluw maken van binnensteden. Voor het autoluw maken van de binnenstad Sneek willen we een krediet beschikbaar laten stellen van € 300.000. Dit bedrag kan in 15 jaar afgeschreven worden en geeft een kapitaallast van € 24.170. Deze kapitaallast kunnen we dekken uit het beschikbare bedrag van € 250.000.

Op 11 mei van dit jaar heeft de raad via een motie besloten dat er geen apart raadsvoorstel voor de beschikbaarstelling van dit investeringskrediet hoeft te komen.

Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor de proef waarvan het streven is dat deze begin januari 2024 zal starten. Wij vragen u daarom om het bedrag nu beschikbaar te stellen.

Overzicht voorgestelde (mutaties in) kredieten (bedragen in €)				
Nr.	Omschrijving	Krediet	Invloed op reserves	Invloed op begroting
1a.	Flankerend beleid energiearmoede	264.000	0	0
1b.	Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	211.000	0	0
2.	Kade Doniaweg Burgwerd	200.000	0	-7.780
3.	Kade Achtvoet Hindeloopen	115.000	0	-4.500
4.	Grondexploitatie Franekerstraatweg Bolsward	300.000	-300.000	0
5.	Bijdrage Streekwurk	105.000	0	0
6a.	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	254.000	0	0
6b.	Coronaherstel jeugd	-254.000	0	0
7.	Subsidiëren onderhoud/verduurzaming ontmoetingsplaatsen	212.000	0	-11.427
8a.	Krediet aanpak energiearmoede	62.000	0	0
8b.	Krediet Bijzondere bijstand tijdens en na corona	-62.000	0	0
9a.	Inzet personeel: Krediet Integrale aanpak vergunninghouders	-216.270	0	216.270
9b.	Inzet personeel: Krediet Súdwest Werkt	-440.000	0	440.000
9c.	Inzet personeel: Krediet TOZO	-33.195	0	33.195
10.	CDOKE-middelen	1.636.318	0	0
11.	Autoluwe binnenstand Sneek	300.000	0	-24.170
Totaal		2.653.853	-300.000	641.588

9.2 Voorgestelde begrotingswijzigingen

Via deze bestuursrapportage leggen we de volgende voorstellen voor:

a. Diverse overboekingen, met name personeel (deels incidenteel/deels structureel)

Dit betreft diverse overboekingen, met betreffende de inzet van personeel, maar ook technische optimalisaties. De wijzigingen hebben geen effect op het verwachte resultaat. Er vinden verschuivingen plaats tussen programma's, vandaar dat we deze wijzigingen hier opnemen.

b. Meicirculaire 2023 (incidenteel)

Via actieve informatie (week 41) is de raad geïnformeerd over de financiële gevolgen van de Meicirculaire 2023. Via deze begrotingswijziging verwerken we deze financiële gevolgen in de begroting voor de jaarschijf 2023. De gevolgen voor 2024 en verder zijn al meegenomen in de Programmabegroting 2024.

De Meicirculaire geeft voor 2023 een extra inkomst van € 1,8 miljoen ten opzichte van hetgeen als is opgenomen in de begroting 2023.

Een deel van dit bedrag moeten we besteden aan diverse taakmutaties. Daarna blijft er € 113.976 over in 2023:

Uitkomst Meicirculaire 2023	201.920.762
Al opgenomen in Begroting 2023	200.121.786
Extra inkomst	1.798.976

Waarvan te besteden aan taakmutaties:

Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	15.000
Flankerend beleid energiearmoede	264.000
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	211.000
Loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+*	300.000
Compensatieregeling voogdij 18+	-150.000
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	-58.000
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	-17.000
Brede impuls combinatiefuncties/buurtssportcoaches (DU)	-330.000
Leerlingenvervoer Oekraïne	158.000
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	87.000
Maatschappelijke begeleiding	45.000
WSW loon- en prijsindexatie	1.117.000
Loon- en prijsbijstelling 2023 overige participatie	37.000
Participatie beschut werken	16.000
Wet Goed Verhuurderschap	-10.000
	1.685.000

Toe te voegen aan algemene middelen **113.976**

In de 'Notitie Meicirculaire 2023' die is toegevoegd aan de actieve informatie, zijn de diverse taakmutaties toegelicht. In die notitie zijn ook de financiële gevolgen van de Meicirculaire 2023 voor latere jaren aangegeven. Deze financiële gevolgen hebben we opgenomen in de Programmabegroting 2024 en in de meerjarenraming 2025-2027.

Vanwege de druk op de budgetten van het Sociaal Domein in 2023 is in tegenstelling tot de Programmabegroting 2024 er niet voor gekozen om de loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+ in 2023 vrij te laten vallen, maar om dit in 2023 te gebruiken om het bestaande budget op te hogen.

c. Loosomontwikkeling aanvulling 2023 (incidenteel)

In de Programmabegroting 2023 zijn we uitgegaan van een loosom-ontwikkeling van 3,5%. In werkelijkheid komt de stijging over 2023 uit op 10,5%. Veel meer dan verwacht. We hebben dus nog een deel in te halen ten opzichte van de begroting van 7,0%.

Conform de nieuwe CAO is in het salarissysteem de salarissom voor 2023 doorgerekend. Wanneer we dit vergelijken met de beschikbare bedragen in de begroting, dan is er een tekort van € 5,3 miljoen. We stellen voor om de salarisbegroting op te hogen met dit bedrag.

De structurele gevolgen voor 2024 en verder zijn al opgenomen in de Programmabegroting 2024.

d. Structurele gevolgen uit Jaarrekening 2022 (incidenteel)

In de Jaarrekening 2022 zijn diverse structurele nadelen gesignaleerd. Deze zijn de afgelopen maanden nogmaals beoordeeld. De inschatting is dat er ook over 2023 een aanvulling van het budget nodig is

Dit voorstel is alleen voor 2023, dus incidenteel. De structurele gevolgen voor 2024 en verder zijn waar nodig al meegenomen in de Programmabegroting 2024.

<i>Omschrijving</i>	<i>Voorgestelde aanpassing</i>	<i>Toelichting</i>
Lijkbezorging	32.000	Conform Jaarrekening 2022
Baten parkeren	700.000	Conform Jaarrekening 2022
Verzekeringspremie IPAP	190.000	Conform Jaarrekening 2022
Totaal voorgesteld	922.000	(nadelig)

e. Stormschade (incidenteel)

Op 5 juli jl. trok storm Poly over ons land. Eén van de zwaarste zomerstormen van de afgelopen 50 jaar. De schade zit hem vooral in omwaaien en veilig stellen van bomen. Geschat wordt dat er tussen de 80 en 100 bomen gekapt zijn of nog gekapt moeten worden. Er zijn extra kosten gemaakt voor inzet aannemers en herplant bomen, voor in totaal € 100.000. Voor deze kostenpost is binnen de reguliere budgetten geen dekking.

f. Huisvesting onderwijs algemeen (Restant SPUK TOHV 2022) (incidenteel)

In het vierde kwartaal van 2022 hebben we een bedrag aangevraagd en ontvangen ten gunste van de SPUK tijdelijke onderwijshuisvesting vluchtelingen. Deze SPUK voor tijdelijke onderwijshuisvesting vluchtelingen loopt van 1 maart 2022 tot en met 31 juli 2023. In totaal hebben we een bedrag van € 250.000 aangevraagd en ontvangen waarvan € 70.000 in 2022 uitgegeven is en € 180.000 nog uitgegeven kan worden tot en met juli 2023. Voorgesteld wordt om de begroting aan te passen door zowel de inkomsten als de uitgaven te verhogen met € 180.000.

g. Verkoop bedrijfsmiddelen (incidenteel)

De verkoop van afgeschreven materialen levert dit jaar naar schatting € 80.000 meer op dan verwacht.

h. Onderhoud bedrijfsmiddelen (incidenteel)

Als gevolg van stijgende onderhouds- en brandstofkosten zullen de kosten voor bedrijfsmiddelen dit jaar hoger uitvallen dan begroot. Naar verwachting gaat het om een bedrag van € 80.000.

i. Verkoop gebouwen (incidenteel)

We verwachten over 2023 extra inkomsten van de verkoop van gebouwen en snippergroen. De verwachting is dat we € 500.000,- aan meer inkomsten hebben dan begroot. Dit komt met name door de verkoop van het voormalige Bogerman gebouw in Wommels.

j. Centrale huisvesting (incidenteel)

Evenals vorig jaar zijn de huisvestingslasten voor Stadhuis Sneek hoger dan begroot, omdat in de begroting niet rekening is gehouden met huisvestingslasten voor het gemeentehuis in IJlst en pand D van het gemeentehuis in Sneek (Kruizebroederstraat 2 en 4). De verwachting was dat beide zouden zijn verkocht. Nu beide panden nog steeds in eigendom zijn, is er een nadelige afwijking van € 383.000.

k. Leges en degeneratiekosten/opbrengsten (incidenteel)

Delta Fiber Nederland heeft de afgelopen jaren een glasvezelnetwerk in onze gemeente aangelegd. Vanwege de grootschaligheid van dit project zijn er afspraken gemaakt over diverse zaken middels een convenant. Er is overeengekomen dat de gemeente nog aanvullend € 280.000 in rekening kan brengen bij Delta. Daarnaast zullen de legesopbrengsten, voornamelijk dankzij dit grote project, € 100.000 hoger uitvallen.

De opbrengsten worden gebruikt als compensatie van verrichte werkzaamheden en kosten m.b.t. verlenen instemmingsbesluiten, toezicht door ingehuurd personeel en herstel schades / verzakkingen na afloop van de onderhouds-/garantietermijn.

l. Hogere legesinkomsten, meer inhuur (incidenteel)

De verwachte legesinkomsten zijn in de vorige bestuursrapportage verhoogd met € 300.000. De verwachting is dat de legesinkomsten nog eens € 130.000 hoger uitvallen dan begroot. De extra inkomsten zijn nodig om de extra werkzaamheden (inhuur) te bekostigen.

m. Hogere rentekosten (incidenteel)

We hebben te maken met hogere rentekosten op kortlopende geldleningen (€ -600.000), omdat de rentepercentages explosief zijn gestegen.

n. Lagere bijdrage Veiligheidsregio Fryslân (incidenteel)

Er is een voordeel bij de brandweerorganisatie met betrekking tot de bijdrage Veiligheidsregio Fryslân. De bijdrage is lager dan begroot (€ 150.000).

o. Extra kosten verkiezingen (incidenteel)

Er is een negatieve financiële afwijking bij onderdeel verkiezingen. Kosten verkiezingen vallen hoger uit i.v.m. dubbele verkiezingen waterschap gecombineerd met Provinciale Staten (€ -85.000).

Daarnaast vinden door de val van het kabinet tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen plaats op 22 november a.s. (benodigd budget € -285.000). Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft laten weten dat er voor deze verkiezingen geen extra Rijksbijdrage beschikbaar is.

p. Hogere verzekeringspremies en abonnementen (structureel)

Er is een tekort op de centrale post verzekeringen/ schades en abonnementen(€ -130.000). Deze post m.b.t. verzekeringspremies (budget € 1.289.142) en centraal afgesloten abonnementen (budget € 392.670) heeft betrekking op onze hele organisatie. De verzekeringspremies en abonnementen zijn dusdanig geïndexeerd (hogere inflatie) waardoor het huidige budget niet meer toereikend is.

q. HAR- locatie (incidenteel)

De HAR-regeling is bedoeld om doorstroming op AZC's te stimuleren richting woonruimte in de gemeenten waaraan vluchtelingen gekoppeld zijn. De bijdrage is ingezet voor de huur, begeleiding en facilitaire zaken van een accommodatie voor de opvang van 30 statushouders (grote gezinnen) van 1 januari tot 1 september 2023. Alle bewoners wonen inmiddels in een reguliere huurwoning in onze gemeente. We zijn bezig opnieuw een HAR-locatie op te zetten.

Wij hebben van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) een bijdrage ontvangen van circa €278.000 voor de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) in Pingjum. Wij stellen daarom voor om zowel de inkomsten als de uitgaven in 2023 te verhogen met €278.000.

r. Oekraïne (incidenteel)

Gemeenten ontvangen van het Rijk middels een specifieke uitkering (SPUK) - Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïners (Booo)- een vergoeding voor de kosten die zij maken voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Deze vergoeding zal achteraf plaatsvinden, wat betekent dat de vergoeding voor de kosten in 2023 pas in 2024 zal worden vastgesteld. De bekostigingsregeling biedt de mogelijkheid om een voorschot aan te vragen voor de compensatie van de kosten. Om het effect van de oplopende kosten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in onze uitgaven van 2023 op te vangen, is er een voorschot aangevraagd aan het Rijk en wordt voorgesteld om de inkomsten en uitgaven op te nemen in de begroting van 2023.

1. Súdwest-Fryslân heeft momenteel zes gemeentelijke opvang locaties, Galamadammen in Koudum, Hotel Amicitia in Sneek, Ny Ylostins in IJlst, Hotel de Wymerts en It Soal in Workum en Hotel de Stadsboederij in Hindeloopen. De gemeentelijke opvang locaties bieden 568 Oekraïense ontheemden een opvangplek. Uitgaande van deze gegevens en een normbedrag van € 83 - per gerealiseerde opvangplek per dag - is het gevraagde voorschot bedrag € 17.207.560.
2. Op diverse plekken worden er in Súdwest-Fryslân ontheemde Oekraïners opgevangen door particulieren. Op basis van de prognose voor het leefgeld in de particuliere opvang is het gevraagde voorschot € 300.000.
3. Het normbedrag voor de uitvoeringskosten van verstrekkingen ten behoeve van de particuliere opvang is gesteld op € 210 per persoon aan wie een verstrekking is gedaan per maand. Naar verwachting zullen er gemiddeld 120 geregistreerde - aan wie een verstrekking is gedaan per maand - zijn in het jaar 2023. Het gevraagde voorschot is € 300.000.
4. Het voorschot bedraagt in totaliteit € 17.807.560 en bestaat uit de hierboven genoemde onderdelen.

Voorgesteld wordt het aangevraagde voorschot op te nemen in de begroting van 2023 door zowel de inkomsten als uitgaven te verhogen met € 17.807.560. Zie bijgevoegde begrotingswijziging.

s. SPUK Breed (structureel)

Op 28 maart 2023 is de raad geïnformeerd over de Brede SPUK. Op 23 mei hebben we het aangevraagde bedrag van € 1.589.080 ontvangen. We stellen voor om het ontvangen bedrag te verwerken als begrotingswijziging waarbij de inkomsten en uitgaven voor het volledige bedrag worden verhoogd.

t. Verwacht tekort Jeugd (incidenteel)

Via actieve info (week 41) is de raad geïnformeerd over het verwachte tekort bij de Jeugdzorg. Ook in de Programmabegroting 2024 hebben we dit benoemd. In de begroting is vooreerst een bedrag van € 1 miljoen extra begroot voor Jeugdzorg voor de jaren 2024 en verder. Ook voor 2023 verwachten we een tekort en stellen we voor om de budgetten voor Jeugdzorg te verhogen met € 1 miljoen.

u. Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken (incidenteel)

Voor de specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken hebben we in 2023 een bedrag van € 50.000 ontvangen. We stellen voor middels een begrotingswijziging deze toe te voegen aan de begroting voor de Publieke gezondheidszorg voor zowel de uitgaven als de inkomsten.

v. Suvis regeling (incidenteel)

We hebben dit jaar in het kader van de SUVIS-regeling (Specifieke Uitkering Ventilatie in Scholen) aan het RSG € 1.216.860 verstrekt. Het Rijk heeft ons hiervoor een bijdrage gegeven van € 715.800. De begroting moet voor dit bedrag worden aangepast aan de inkomens- en uitgavenkant.

w. Hoge energie- en onderhoudslasten sport (incidenteel)

Wederom worden we in 2023 geconfronteerd met hoge energielasten bij de sportaccommodaties. Daarnaast zien we dat veel sporthallen te maken hebben met hoge onderhoudslasten omdat veel panden het einde van hun levensduur hebben bereikt wat leidt tot extra onderhoud. Daarnaast zijn de bouwkosten fors gestegen. Door de hoge energie- en onderhoudslasten hebben we binnen Sport te maken met overschrijding van de uitgaven voor de sporthallen, gymnastieklokalen en zwembaden. De hoogste overschrijdingen zitten bij Sporthal Schuttersveld (€ 104.000), Sneker Sporthal (€ 115.000) en

Sporthal De Middelzee (€ 63.000). Op dit moment is HEVO bezig met het schrijven van een adviesrapport voor de sporthallen en zwembaden. Dit rapport richt zich op de staat van de gebouwen en welke verduurzamingsmaatregelen er mogelijk en nodig zijn. Op basis van dit rapport kunnen we in beeld brengen welke acties er nodig zijn voor de gebouwen. De overschrijdingen worden onder andere gecompenseerd doordat bij de buitensportaccommodaties lagere onderhoudslasten worden verwacht. En door de begrotingswijziging in verband met specifieke uitkeringen.

Een deel van de hogere lasten kunnen gecompenseerd worden door de extra inkomsten vanuit de specifieke uitkering Stimulering Sport. Vanaf 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. De specifieke uitkering wordt verstrekt om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen stimuleren. In de begroting was hiervoor rekening gehouden met een bedrag van € 351.200. Voor 2023 hebben we een beschikking ontvangen van € 588.524. Voor het verschil van € 237.324 stellen we voor om zowel de inkomsten en de uitgaven via een begrotingswijziging te verhogen.

Voor de openbare zwembaden is in 2023 een specifieke uitkering beschikbaar voor de meerkosten van de energielasten. In 2023 hebben we voor De Klomp, Mounewetter, Vitaloo en It Rak een aanvraag ingediend en een bedrag van totaal € 1.046.322 hiervoor ontvangen. De bedragen voor de Klomp, Mounewetter en It Rak zullen door middel van een beschikking aan hun worden vergoed. Wij stellen voor om de specifieke uitkering als begrotingswijziging te verwerken voor zowel de uitgaven als de inkomsten voor het ontvangen bedrag.

x. Definitieve BUIG-budget (incidenteel)

Het definitieve BUIG-budget is op 29 september bekend gemaakt. Het definitieve budget is € 268.000 hoger dan het nader voorlopige budget. Voorgesteld wordt de inkomsten en uitgaven met € 268.000 te verhogen conform het definitieve vastgestelde BUIG-budget.

y. Voordeel op de BUIG (incidenteel)

We hebben vanaf 2021 een veel positiever saldo op de BUIG dan de jaren ervoor. Dit wordt gedeeltelijk verklaard doordat we een percentueel hogere bijdrage van het Rijk ontvangen. Maar ook het aantal uitkeringen ligt structureel lager dan de jaren ervoor. We verwachten dit jaar een flink voordeel op de BUIG. Als het aantal uitkeringen bij ons gelijk blijft aan de huidige stand, dan houden we aan het eind van het jaar een bedrag van meer dan € 2,1 miljoen over t.o.v. het Rijksbudget. Omdat we structureel uitgaan van een tekort van € 1,0 miljoen zal het voordeel t.o.v. onze begroting bijna € 3,1 miljoen zijn. Op basis van de huidige cijfers is het niet meer dan reëel om het extra begrote bedrag van € 1 miljoen terug te geven aan de algemene middelen.

Voorgesteld wordt om de uitgaven aan de BUIG 2023 met € 1 miljoen te verlagen ten gunste van de algemene middelen. In de Programmabegroting 2024 is al rekening gehouden met de gevolgen voor de jaren 2024 en verder.

z. BBZ Bedrijfskapitaal (incidenteel)

De inkomsten en uitgaven blijven net als vorig jaar ruim achter op de begroting. Het is aannemelijk dat dit komt doordat ondernemers minder risico willen nemen. Omdat we minder kredieten verstrekken is onze compensatie van het Rijk ook lager.

Advies aan MT: De bijgevoegde begrotingswijziging aan de raad voorstellen waarbij inkomsten en uitgaven met € 240.000 worden verlaagd.

aa. Septembercirculaire 2023 (incidenteel)

Via actieve informatie (week 41) is de raad geïnformeerd over de financiële gevolgen van de Septembercirculaire 2023. Via deze begrotingswijziging verwerken we deze financiële gevolgen in de begroting voor de jaarschijf 2023. De gevolgen voor 2024 en verder worden verwerkt via een begrotingswijziging op de meerjarenraming 2024-2027.

De Septembercirculaire geeft voor 2023 een extra inkomst van € 1,0 miljoen ten opzichte van hetgeen als is opgenomen in de begroting 2023.

Een deel van dit bedrag moeten we besteden aan diverse taakmutaties. Daarna blijft er € 763.298 over in 2023:

Uitkomst Septembercirculaire 2023	202.931.060
Uitkomst Meicirculaire 2023	201.920.762
Extra inkomst	1.010.298

Waarvan te besteden aan taakmutaties:

Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	16.000
Veilig wonen decentrale bestuurders	7.000
WSW	224.000
	247.000

Toe te voegen aan algemene middelen **763.298**

In de 'Notitie Septembercirculaire 2023' die is toegevoegd aan de actieve informatie, zijn de diverse taakmutaties toegelicht. In die notitie zijn ook de financiële gevolgen van de Meicirculaire 2023 voor latere jaren aangegeven. Deze financiële gevolgen hebben worden verwerkt via een begrotingswijziging op de meerjarenraming 2024-2027.

ab. Onderuitputting (incidenteel)

Elk jaar worden kapitaallasten begroot. Deze lasten starten in werkelijkheid pas wanneer een project is afgerond of een aanschaf in gebruik is genomen. Wanneer er vertraging is, dan worden de begrote kapitaallasten niet gebruikt. Dat geeft een voordeel in de begroting. Dit noemen we onderuitputting.

Over 2023 is er sprake van onderuitputting op de volgende onderdelen.

Omschrijving	Bedrag	Toelichting
Huisvesting openbaar basisonderwijs	61.000	o.a. renovatie Zwetteschool en St. Maartenschool
Huisvesting bijzonder basisonderwijs	93.000	o.a. School Arum en school It Finster
Pand openbare bibliotheek Sneek	20.000	Luchtbehandelingsinstallatie bibliotheek, Sneek
Jeugd en Jongerwerk	30.000	Aankoop en verbouw Gedempte Putten 24 te Makkum
Wegen, straten en pleinen	263.000	o.a. rondweg Warns en diverse herinrichtingsprojecten
Bruggen, tunnels en aquaducten	33.000	o.a. bruggen Stavoren en Makkum
Openbaar vervoer	55.000	Busstation Bolsward
Havenbeheer en recreatie	30.000	Vervangen steigers havenkom Workum
Oevers en kaden	93.000	o.a. kaden Grote Kampen Bolsward en Achtvoet Hindelopen
Openbare verlichting	16.000	Openbare verlichting - armaturen
Overhead	572.000	ICT en Faciliteiten
Huurinkomsten	-21.000	Begrote huur scholen Workum en Arum
Totaal voordeel	1.245.000	

Toelichting op de post Huurinkomsten: Bij de bouw van de scholen in Workum en Arum is er een voordeel op de kapitaallasten. Er is in de begroting echter ook al rekening gehouden met verhuur van deze gebouwen. Omdat de gebouwen later gereed komen, zijn er nog geen huurinkomsten. Dat is een nadeel. Dit nadeel nemen we mee in deze begrotingswijziging van de onderuitputting.

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)	I/S	Invloed op saldo	Programma Sociaal		Programma Ruimte		Programma Bestuur		Overzichten		Mutaties reserves	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Eindstand vorige rapportage		2.083	175.532	44.971	74.147	34.343	17.005	1.416	46.844	227.385	6.331	13.827
Mutaties door afzonderlijke raadsvoorstellen		0	2.899	0	148	0	0	0	-345	0	6.391	9.093
Beginstand deze rapportage		2.083	178.431	44.971	74.295	34.343	17.005	1.416	46.499	227.385	12.722	22.920
<u>Voorgestelde begrotingswijzigingen</u>												
a. Diverse overboekingen, met name personeel	I/S	0	1.330	285	-71	0	-171	10	369	473	-656	33
b. Meicirculaire 2023	I	114	1.205	0	0	0	15	0	-10	1.799	475	0
c. Loosomontwikkeling aanvulling 2023	I	-5.300	1.326	0	1.592	0	182	0	2.200	0	0	0
d. Structurele gevolgen uit Jaarrekening 2022	I	-922	32	0	0	-700	0	0	190	0	0	0
e. Stormschade	I	-100	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0
f. Huisvesting onderwijs algemeen	I	0	180	180	0	0	0	0	0	0	0	0
g. Verkoop bedrijfsmiddelen	I	80	0	0	0	80	0	0	0	0	0	0
h. Onderhoud bedrijfsmiddelen	I	-80	0	0	80	0	0	0	0	0	0	0
i. Verkoop gebouwen	I	500	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0
j. Centrale huisvesting	I	-383	0	0	0	0	0	0	383	0	0	0
k. Leges en degeneratiekosten/opbrengsten	I	0	0	0	380	380	0	0	0	0	0	0
l. Hogere legesinkomsten, meer inhuur	I	0	0	0	130	130	0	0	0	0	0	0
m. Hogere rentekosten	I	-600	0	0	0	0	0	0	600	0	0	0
n. Lagere bijdrage Veiligheidsregio Fryslân	I	150	0	0	0	0	-150	0	0	0	0	0
o. Extra kosten verkiezingen	I	-370	0	0	0	0	370	0	0	0	0	0
p. Verzekeringspremies en abonnementen	S	-130	0	0	0	0	0	0	130	0	0	0
q. HAR- locatie	I	0	278	278	0	0	0	0	0	0	0	0
r. Oekraïne	I	0	17.778	17.808	0	0	30	0	0	0	0	0
s. SPUK Breed	S	0	1.589	1.589	0	0	0	0	0	0	0	0
t. Verwacht tekort Jeugd	I	-1.000	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
u. Spuk lokale preventieakkoorden/aanpakken	I	0	50	50	0	0	0	0	0	0	0	0

v. Suvis regeling	I	0	716	716	0	0	0	0	0	0	0	0
w. Hoge energie- en onderhoudslasten sport	I	0	1.284	1.284	0	0	0	0	0	0	0	0
x. Definitieve BUIG-budget	I	0	268	268	0	0	0	0	0	0	0	0
y. Voordeel op de BUIG	I	1.000	-1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
z. BBZ Bedrijfskapitaal	I	0	-240	-240	0	0	0	0	0	0	0	0
aa. Septemercirculaire 2023	I	763	224	0	16	0	7	0	0	1.010	0	0
ab. Onderuitputting	I	1.245	-204	-21	-490	0	0	0	-572	0	0	0
Totaal voorgestelde begrotingswijzigingen		-5.033	25.816	22.197	1.737	390	283	10	3.290	3.282	-181	33
Eindstand deze rapportage		-2.950	204.247	67.168	76.031	34.733	17.289	1.426	49.789	230.667	12.541	22.954

9.3 Voorstel overheveling incidentele bedragen Actualisatie begroting 2023 naar 2024

Via de Actualisatie van de begroting 2023 (2 februari 2023 in raad), zijn veel bedragen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van onze ambities. Voor een deel betreffen dit incidenteel toegekende bedragen. Het betreft de volgende incidentele bedragen:

Opstellen omgevingsprogramma 'Wonen en Zorg'	20.000
Opstellen van een doelgroepenverordening	20.000
Onderzoeken t.b.v. realiseren van minimaal 1.000 woningen	160.000
Aanbieden ruimte aan creatieve woonvormen	130.000
Amendement onderzoek energiebedrijf	50.000
Stadscentra Sneek en Bolsward autoluw maken	1.000.000
Stimuleren meer op de fiets, wandelend of met OV	150.000
Campagne verkeersgedrag (toolbox)	100.000
Onderzoeken voorrang fietsers op rotondes	50.000
Voorfinanciering SPUK (Preventie)	140.000
Verhogen energietoeslag tot 140% sociaal minimum	1.200.000
Opstartkosten Súdwest Tichtby	350.000
Stipe Tichtby	1.000.000
Opstellen nieuw huisvestingsplan	40.000
Organiseren laagdrempelige dienstverlening tichtby	100.000
Inzetten van data voor complexe vraagstukken	100.000
Arbeidsmarktpositionering	100.000
Ondermijning	60.000
Totaal:	4.770.000

We zijn op stoom en werken hard aan bovenstaande punten, maar we voorzien dat een deel van deze incidentele bedragen niet volledig al gebruikt gaat worden in 2023. Bijvoorbeeld betreffende de drie grootste bedragen:

- Stadscentra Sneek en Bolsward autoluw maken: Er lopen nog onderhandelingen over de aankoop van een transferpunt in Bolsward.
- Verhogen energietoeslag tot 140% sociaal minimum: de wetgeving en overige regelgeving energietoeslag 2023 zijn nog niet door het Rijk vastgesteld, waardoor we zelf ook nog geen officiële grondslag voor de energietoeslag 2023 voor deze doelgroep kunnen vaststellen.
- Stipe Tichtby (Hulpfonds bestaanszekerheid): betreft regelingen die op 31 december nog niet zijn afgerond.

We weten nog niet welke incidentele bedragen niet volledig gebruikt gaan worden in 2023, vandaar dat we nu een uniform voorstel doen voor alle bovenstaande posten.

Aangezien het incidentele bedragen betreft, toegekend voor een specifiek doel, is het gebruikelijk om deze bedragen indien ze nog niet gebruikt zijn, via resultaatbestemming over te hevelen naar 2024. Formeel komt het akkoord om over te hevelen pas bij het vaststellen van de Jaarrekening 2023 (op 22 juni 2024 in de raad).

Aangezien resultaatbestemming voor bovenstaande punten ons inziens een formaliteit is, stellen we voor om voor deze incidentele bedragen bij voorbaat toestemming te geven om deze over te hevelen naar 2024 (voor zover ze nog niet benut zijn). In dat geval hevelen we ze al over voor vaststelling van het resultaat over 2023.

Dit heeft twee voordelen:

- De bedragen zijn meteen formeel beschikbaar per 1 januari 2024 en niet pas na 22 juni 2024.
- Door ze voorafgaand aan de vaststelling van het rekeningresultaat al over te hevelen naar 2024, vertekenen deze posten niet het jaarrekeningresultaat.

10 Ombuigingsmonitor

Inleiding

In de Programmabegroting 2020 is een groot aantal ombuigingen opgevoerd. De meeste hiervan zijn inmiddels gerealiseerd of vervallen. Nog een klein deel staat open. Het betreft de volgende punten:

Bedragen x € 1.000		Taakstelling	Vervallen	Gerealiseerd	Nog te realiseren	Lastig te realiseren
		2023	2023	2023	2023	2023
Programma 2 Ruimte						
P2-01	Verkoop strategische gebouwen	250	0	250	0	0
P2-04	Verkoop snippergroen	50	0	50	0	0
Programma 3 Bestuur						
P3-03	Continu verbeteren	1.550	476	875	200	0

De taakstellingen op verkoop (P2-01 en P2-04) zijn voor 2023 meer dan gehaald. Zie ook begrotingswijziging i.